



Lokalplan 612

Interesser og Konflikter



Rasmus Pallisgaard Andersen
Dan Allan Nielsen



Plan, By og Proces - Roskilde Universitet
Speciale - 28. januar 2016
Vejleder: John Andersen
Antal tegn/Normalsider - 168.322/70

Abstract

This thesis is about, how a communicative strategy can make a climate adaption plan happen. Through Bent Flyvbjerg's approach to the case study, we will analyze on the communicative problems in the local area of Jyllinge Nordmark. The case is about the struggle on how the right to private property is threatened by a public path system, which politically has to function as an alibi for the climate plans. This becomes the battle for the right to climate adaption, as reverse opinions can delay the planning process timewise.

By use of David Harvey's 'The Right to the City' and Patsy Healey's 'Planning Through Debate' we will fold out the problems in the planning process in the area, and give possible solutions to how future dialog should be facilitated, so as the planning can be successful. We found that in order to make the climate adaption happen in time, the citizens must find a common platform, thus facilitating possibilities for compromise.

Resume

Dette speciale omhandler, hvordan en kommunikativ strategi til at få en klimasikringsplan til at lykkes. Gennem Bent Flyvbjergs tilgang til casestudiet analyserer vi på lokalområdet Jyllinge Nordmarks kommunikationsmæssige problemstillinger. Casen omhandler en strid omkring, hvordan den private ejendomsret bliver truet af en stiførings, som politisk skal fungere som alibi for klimasikringen. Dette danner en kamp for retten til klimatilpasningen, da modsatrettede meninger kan forsinke planlægningsprocessen tidsmæssigt.

Ved brug af David Harveys 'Retten til Byen' og Patsy Healeys kommunikative planlægning udfolder vi byplanlægningsproblematikken for området, og dertil giver et muligt løsningsforslag på, hvordan det fremtidige dialog skal håndteres, for at planlægningen kan lykkes. Vi fandt ud af, at for, at klimatilpasningen kan blive færdig i tide, skal borgerne finde en fælles platform, hvor der er muligheder for at gå på kompromis.

Forord

Dette projekt markerer afslutningen på vores kandidatuddannelse fra Plan By & Proces på Roskilde Universitet.

I Grundlovens §73 fremgår det, at ejendomsretten er ukrænkelig. Alligevel ligger der fra lovgivningsmagten nogle værktøjer til at kunne regulere i denne ejendomsret.

Vores ønske med dette projekt er at arbejde med problemstillinger ud fra vores interesser inden for emner såsom den kommunale planlægning i lokalområder. Vi har lagt et særligt fokus på klimaforandringernes betydning set ud fra perspektivet om, hvordan interaktionen med lokalbefolkningen kan tage sig ud, når der opstår splid mellem de politiske agendaer, lov og miljøudfordringer og private særinteresser.

Til disse ting begynder vi at sætte spørgsmålstegn ved, om hvorvidt planregulering krænker den private ejendomsret, og hvordan denne kan stå i vejen for planlægningen.

Vi har taget fat i lokalområdet Jyllinge Nordmark, der er et villakvarter, som forvaltes af Roskilde Kommune. Stedet står over for nogle klimamæssige problemstillinger og tilpasning hertil, hvilket, i skrivende stund, er blevet lagt ud i den nye Lokalplan 612, der blev vedtaget den 25. november 2015.

Ved vores første antagelse af Jyllinge Nordmark virker det tilsyneladende som om, at kommunen står over for en række udfordringer for håndteringen af klimatilpasning ved lokalplanlægning, da de bliver presset oppefra rent politisk fra byrådet til at udføre deres arbejde, og disse politiske tiltag ikke just falder i lige god jord hos alle grundejere. Netop hvordan kommunikationen mellem kommunen og politikerne i byrådet samt kommunikationen mellem kommunen og borgerne tager sig ud, vil vi i løbet af specialet kigge nærmere på.

Herved kridter vi banen op således, at 'den lille mand' kommer til at repræsentere mindretallets kamp imod flertallet, der repræsenteres af systemet. Eller hvordan en individuel grundejer kan forhindre 'planning for the common good'

I casens tilfælde står Grundejeren dog ikke alene. Han har allieret sig med de andre ligesindede grundejere og derved opnået en form for empowerment i planlægningen. Kampen er i gang. Hvem har retten på sin side? Og hvordan skabes en kommunikativ platform, der bedst muligt kan håndtere denne konflikt?

Først og fremmest er vi yderst taknemmelige for vores informanternes input og knowhow, og i denne forbindelse vil vi især rette en særlig tak til alle vores respondenter, Planlæggeren Grundejeren, Formanden og Politikeren, som har været meget behjælpelige med at give os den nødvendige viden til at kunne komme ordentligt i dybden med vores problemstillinger (Se metodeafsnit om Kvale og Brinkmanns interview).

Derudover vil vi til sidst gerne takke alle der har bidraget med sparring og støtte til specialet. Tak for et godt og hyggeligt arbejdsmiljø med glimrende sparring og motivation til hinandens opgaver.

Indhold

1.0 Problemfelt	3
1.1 Problemformulering	7
1.1.1 Arbejdsspørgsmål	7
2.0 Metode	8
2.1 Videnskabsteori	9
2.2 Bent Flyvbjerg - Casestudiet	12
2.3 Empirisk indsamling af data.....	15
2.3.1 Steiner Kvale & Svend Brinkmann - Interview.....	16
2.3.2 Alan Bryman – Dokumentanalyse	20
2.4 Opsamling på Metode	23
3.0 Teori.....	25
3.1 David Harvey - Retten Til Byen	25
3.2 Patsy Healey - Kommunikativ Planlægning	30
3.3 Opsamling på Teorien.....	35
4.0 Redegørelse om planlægning	36
4.1 Det Danske Plansystem	36
4.2 Historisk gennemgang af det danske planlovssystem.....	38
4.3 Lovgivning omkring den private ejendomsret og naturfredning	39
4.3.1 Grundlovens §73.....	39
4.3.2 Planloven - Erstatningsfri Regulering	40
4.3.3 Ekspropriation	40
4.3.4 NATURA2000, Kystsikring og Å-beskyttelse	41
5.0 Jyllinge Nordmark.....	43
5.1 Del 1 - Historien om området:.....	43
5.2 Del 2 - Sikring af området, Lokalplan 612.....	46
6.0 Analyse og Diskussion.....	50
6.1 Analyse på de historiske og fysiske forhold.....	50
6.2 Analyse af de kommunikative udfordringer	57
6.3 En sag med modstridende argumenter.....	58
6.4 Borgerinddragelse og kommunikation	63
6.5 Kommunikative anbefalinger	73
6.6 Den Eventuelle Ekspropriation	76

7.0 Konklusion	81
8.0 Perspektivering.....	85
9.0 Litteraturliste:.....	87
9.1 Publikationer:	87
9.2 Web	90
9.3 Tv-Indslag.....	92
9.4 Billede til forsiden.....	92
9.5 Bilag	92

1.0 Problemfelt

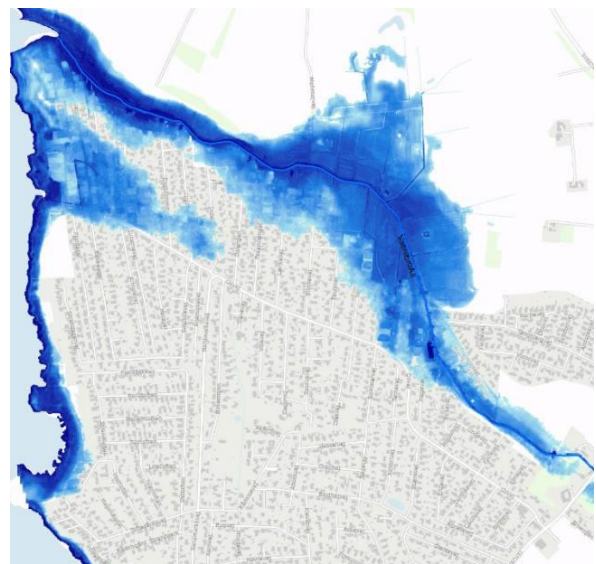
Klimaforandringerne er godt på vej. Dette har blandt andet vist sig ved: *"Ændringer i nedbørmønstre, hvor nedbør vil komme i kraftigere regnskyl betyder, at den overfladiske vandafstrømning blive markant forøget. Dette får betydning for alle danske byområder uanset beliggenhed og størrelse"* (Temapublikation 2008:14).

Der sættes nye krav til byplanlæggeren, og det viser sig i plankultur ved at *"flere og flere kommuner [begyndt at, red.] melder sig på banen med initiativer, der sigter mod klimaforebyggelse- og tilpasning"* (Temapublikation 2008:3).

Klimaproblematikkens udfordringer rækker dermed ud over fysisk håndtering og regulering. Det handler også om politik og økonomi, for hvem er det egentlig, der skal finansiere klimatilpasningen? Vi blev den 15. juli 2015 opmærksomme på en konkret case kaldet Jyllinge Nordmark beliggende i Roskilde kommune, hvor hele klimatilpasningsområdet kan problematiseres ud fra modstridende interesser i planlægningen, både gennem uenigheder blandt grundejere og politikere (TV2 nyhederne juli 2015).

Derfor vender vi nu vores blik mod Jyllinge Nordmark, som er et område ud til Roskilde Fjord. Efter stormen Bodil i december 2013, oplevede området store udfordringer med klimahåndteringen, da det viste sig helt konkret, at Jyllinge Nordmark var særdeles dårligt udstyret til at håndtere det ekstreme vejr.

Dette viste sig blandt andet, da Roskilde Fjord og Værebros Å gik over deres bredder og lagde området under ekstremt store mængder af vand, der fuldstændig ødelagde mange husstande og derfor tvang familier fra hus og hjem. Som følge af denne hændelse var mange mennesker tvunget til at bo i skurvogne, mens deres huse blev



Oversvømmelse forårsaget af Bodil (Orbicon 2014:7)

renoveret eller genopbygget. Som en repræsentant fra kommunen selv udtaler, var "*alle var fuldstændigt slået tilbage til ludo*" (Planlæggeren:3).

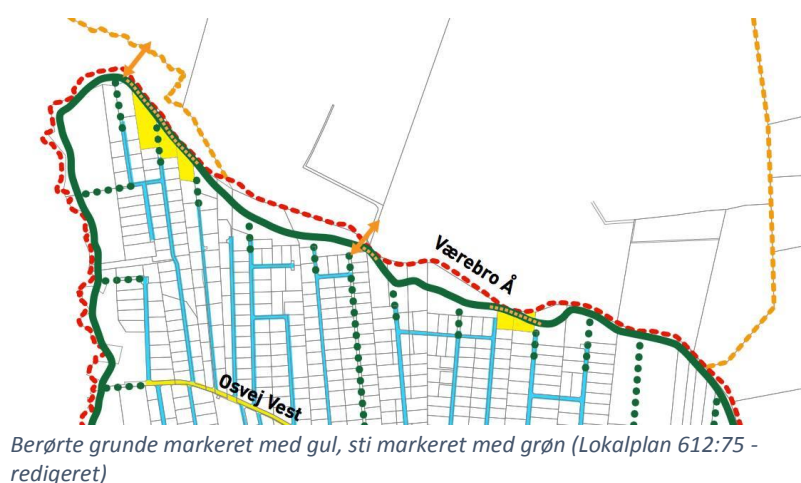
Det var derfor nødvendigt hurtigt at finde frem til, hvordan man i fremtiden potentielt kan forhindre lignende hændelser. Denne klimaindsats, sammen med andre tiltag for området, endte derfra med at blive til Lokalplan 612, hvor specifikationerne for, hvordan Jyllinge Nordmark skal håndtere klimaet, er specificeret.

Det viste sig hurtigt under udarbejdelsen af lokalplanen, at den efterfølgende udførelse ikke ville gå hen og blive så simpel, som man ellers kunne forlade sig til at tro. Jyllinge Nordmark står nemlig med en række udfordringer, der rent juridisk besværliggør klimasikringen. Disse er blandt andet udtrykt ved, at den nordvestlige del af området, fra EU's side af, på øverste juridiske planniveau, er blevet udråbt til et NATURA2000 naturbeskyttelsesområde, hvilket betyder, at klimasikringen på kommunalt plan er tvunget til at tilpasse sig denne. Ydermere bør det tilføjes, at andre juridiske dokumenter på andre planniveauer, som for eksempel kystbeskyttelseslovgivning og åbeskyttelseslovgivning, også yder stor indflydelse på klimasikringen.

Det primære fokus i dette speciale kommer til at ligge i en specifik konflikt, der udspiller sig oppe i det yderste nordvestlige hjørne af Jyllinge Nordmark. Heroppe ligger der en grund, som indirekte risikerer at skulle betale en langt højere pris for klimasikringen end alle andre i området.

Klimasikring er nemlig ikke et billigt foretagende, så selvom det i udgangspunktet er grundejerne selv, der skal betale for at få sikret deres husstande, så har Roskilde Kommune alligevel valgt, at de gerne vil hjælpe deres borgere ved at betale for halvdelen af klimasikringen. Dette tilbud

kommer dog med et forbehold. Siden 1990 har der i samtlige lokalplaner for Jyllinge Nordmark været indtegnet et ønske om at opføre et offentligt stisystem, hvilket er planlagt til at skulle løbe



langs Roskilde fjord og Værebros Å. Dette inklusivt et par områder hvor stien kommer til at skære igennem et par enkelte private grunde.

Stiføringen er udlagt som *"... et sammenhængende rekreativt stiforløb langs fjorden og Værebros Å [...] Stien udlægges i en bredde på 2,5 meter og anlægges i en bredde på maksimalt 1,5 meter. For passager angivet med særskilt signatur, gælder at stien placeres i nær tilknytning til åen og med et maksimalt stiudlæg på 1,5 meter og et maksimalt stianlæg på 1 meters bredde"* (Lokalplan 612:47,74,75). Når vi følger stiens rute rundt på kortbilag 7 i Lokalplan 612 har vi anslået en samlet længde på cirka 4500 meter.

Et problem, der potentielt opstår, er, at selve prisen for, at kommunen har tænkt sig at hjælpe med klimasikringen, er, at denne sti - der ellers har været henlagt i over 25 år, uden umiddelbar årsag - nu skal føres ud i livet. Dette har betydet, at der er sket en kraftig respons fra enkelte grundejere i området, da deres grunde tilfældigvis ligger på netop de steder, hvor stien skal føres igennem. Det skal her pointeres, at vi har med borgere at gøre, som hellere end gerne bruger alle deres ressourcer på at kæmpe imod, at dette sker, da de mener, at det i så fald vil være et voldsomt angreb på deres private ejendomsret. En privat grundejer udtaler sig omkring stiføringen, at *"... den kommer aldrig til at ligge igennem den her [Grundejerens, red.] have"* (Grundejeren:29).

I Grundlovens §73 fremgår det, at: *"Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning"* (Grundloven - retsinformation.dk, §73 stk.1). Problemet er bare, at vi i den konkrete sag, i udgangspunktet, angiveligt ikke har med en situation at gøre, hvor erstatning behøver at finde sted, og at man derfor står i en situation, hvor klimasikringen forsinkes på grund af de slåskampe, der uundgåeligt opstår omkring denne sti.

Ejendomsretskonflikten har samtidig bevirket, at der er opstået splid mellem de lokale borgere i Jyllinge Normdark, fordi de implicerede grundejere kun udgør en lille minoritetsandel på cirka 4 grundejere, ud af den samlede befolkningsmasse på cirka 500 med behov for klimasikring (se kort side 7).

Fordi stien er blevet anvendt som en form for kommunens alibi over for resten af Roskildes borgere i dens legitimering af penge anvendt på klimasikringen, så har kommunen fremsat krav om, at denne ikke bidrager økonomisk til klimasikringen, hvis realiseringen af den planlagte sti ikke finder sted. Det betyder, at mange borgere ser ofringen af de enkelte baghaver som et nødvendigt onde for det fælles gode. Udarbejdelsen af Lokalplan 612 startede efter Bodil i samarbejde med grundejerforeningsformændene (Formanden:3 og Planlæggeren:3). Høring foregik mellem den 26. juni og den 6. september med borgermøde den 25. august 2015, med supplerende høring perioden fra den 25. september til den 11. oktober. Planen blev vedtaget den 25. november 2015 (Hvidbog:1).

Det bliver hurtigt meget klart, at der, i denne sag, er forekommet en kommunikativt brist. Særligt fordi det, for os, ikke fremgår klart, hvor vigtig denne sti egentlig er for, at klimasikringen kan gennemføres. Specialet vil derfor primært fokusere primært på, hvordan kommunikationen mellem grundejere, kommune og lokalpolitikere har fejlet, og hvordan den i fremtiden kan foregå anderledes således, at denne sag ikke kommer til at trække sig ud til et sted, hvor det er for sent.

I og med, at vi har med borgere at gøre, som gerne tager kampen op imod myndighederne for at sikre deres baghaver, så står Jyllinge Nordmark i et sikringsmæssigt limbo. Så længe sikringen ikke er på plads, betyder det, at fremtidige storme risikerer at lægge Jyllinge Nordmark under vand én gang for alle, og i så fald er det jo for sent at redde området. Hvem er det egentlig, der har retten på sin side? Nogle mener, at dét, at man kæmper for sin ejendom, når det gå ud over flere hundrede, skal ses som når "*egoismen den virkelig træder i karakter*" (Formanden:4), da disse ikke mener, at enkelte skal kunne blokere planlægningen for 'the common good', mens andre ser det som kampen om privat ejendomsret.

Specialet bringer aspekter fra både makro-, meso- og mikro-niveauerne i planlægningen. I disse niveauer ligger der problematikker, som alle har betydning for Jyllinge Nordmark. Makroniveauet kommer til udtryk gennem klimaforandringerne, som er grunden til, at Jyllinge Nordmark skal stormflodssikres, sammen med de ydre påvirkninger fra blandt andet EU. Mesoniveauet kommer i spil i forhold til den nationale planlovgivning, som skal underordne sig naturbeskyttelser, direktiver

med videre. Mikroniveauet kommer frem gennem de personlige kommunikative problemstillinger, der ligger omkring det offentlige stisystem og de implicerede baghaver.

Vi afgrænser vores case fra at handle om andre uenigheder end stien. Dette er blandt andet diskussioner omkring sikringshøjden på diget. Vi afgrænser os også fra at gå ind i andre planstrategier i Roskilde Kommune. Dette er fordi sagen omkring stisystemet i Jyllinge Nordmark i sig selv er så komplekst, at andre fokuspunkter ville skabe forvirring.

Vi kan derfor stille følgende spørgsmål: Hvem er det, der har retten på sin side i sådan et tilfælde? Er det kommunen, som her repræsenterer flertallets borgere og det politiske flertal? Eller er det borgeren, som forsøger at beskytte sin private ejendomsret? Og hvilke planlægningsmuligheder er der for at løse op for disse konflikter? Disse er alle spørgsmål, der lægger sig til grund for specialets problemformulering, som følger herefter.

1.1 Problemformulering

Hvordan kan man klimasikre Jyllinge Nordmark, hvor alle berørte interessenter føler sig hørt, således at grundejere og kommunen respekterer hinandens interesser og planlægningsprocessen ikke modarbejdes?

1.1.1 Arbejdsspørgsmål

Hvilke lov- og systemmæssige problemstillinger er der for klimatilpasningen i Jyllinge Nordmark?

Hvad betyder Jyllinge Nordmarks historie for planlægningen i dag?

Hvilke kommunikative problemstillinger kommer til udtryk?

2.0 Metode

Vores speciale tager udgangspunkt i et casestudie i Jyllinge Nordmark. Vi har ladet os inspirere af Bent Flyvbjerg, som mener, at en **kontekstafhængig** tilgang til genstandsfeltet, gennem brug af en case, bevirker, at: "*Udøverens [forskerens, red.] adfærd begynder at blive mere flydende og bedre tilpasset den konkrete kontekst*" (Flyvbjerg 1991:27).

Derudover vil vi tage udgangspunkt i Steiner Kvaales og Svend Brinkmanns interviewguide til indsamling og bearbejdning af det empiriske materiale samt i Alan Brymans dokumentanalyse, hvilken anvendes til håndtering af den sekundære empiri.

Metoden vil blive gennemgået ud fra, hvorledes vi ser, at de bedst kan anvendes til vores konkrete casestudie. Ligeledes ønsker vi, at gennemgangen af vores teorier løbende bliver gennemgået i relevans til vores analyse, så vi ikke i metoden udlægger hele teorien, men blot holder en kort redegørelse for vores brug samt kritiske refleksioner.

Casen fra Roskilde kommune og hele den proces, denne bygger på, betyder også, at vi vil lave en meget grundig udfoldelse, både så vi kan skabe overblik over, hvad det er for et område, vi decideret arbejder med, samt give os en forforståelse over kommunens udfordringer, inden vi afholder interview med planlæggerne fra Roskilde kommune og andre interessenter.

Først vil vi i vores research give et kort historisk oprids af klimaet og planlægning. Ændringerne har i løbet af den seneste tid skabt et behov - ikke kun globalt, men også helt ned på lokalt plan for at tilpasse sig disse nye klimatiske ændringer og har derfor også medført, at lokal planlægning i kommunerne har måtte ændre deres metode til planlægning for fremtiden (Klimahandlingsplan 2012).

2.1 Videnskabsteori

Som den videnskabsteoretiske ramme, dette speciale lægger sig ind under, vil vi kort redegøre for, hvordan vores forståelse knyttes op på den egentlige case. Dette vil blive gjort gennem en diskussion af, hvad en kritisk realistisk tilgang betyder for casen, således, at man formår at skabe brugbar kontekstafhængig viden, og hvad det ontologiske standpunkt betyder for undersøgelsen af konflikterne i Jyllinge Nordmark.

Ifølge Juul og Sørensen kan verden ontologisk og epistemologisk inddeles i to dimensioner; *De intransitive og de transitive dimensioner*. Disse indebærer kort fortalt to dimensioner: *"På den ene side har vi [(1), red.] den transitive dimension, der indeholder vores viden om verden. På den anden side har vi [(2), red.] den intransitive dimension, der vedrører verden som den faktisk er, uafhængigt af den viden og de begreber, vi har om den"* (Juul & Sørensen 2012:280).

Det betyder altså i denne kontekst, at vi har med en verden at gøre, som er opdelt i de ting, vi ved om den, og hvordan den faktisk er. Dette betyder, at vi, som kritiske realister, må søge at skabe en så dyb forståelse af virkeligheden som muligt, hvor vi på det transitive epistemologiske niveau kan henvende os til teorier, paradigmer, modeller, begreber, beskrivelser og data og så videre for at forstå den allerede klarlagte virkelighed, som videnskaben har fundet frem til. Men vi må også forstå, at virkeligheden på det intransitive plan indeholder strukturer og aspekter, som vi, som forskere, må forsøge at grave frem i lyset samt, at disse strukturer og aspekter ikke nødvendigvis er klarlagte på forhånd. Ifølge den kritiske realisme eksisterer virkeligheden nemlig uafhængigt af den menneskelige viden og forståelsen om den (Juul & Sørensen 2012:280-281).

"Sagt på en anden måde er verden større end vores viden om den" (Juul & Sørensen 2012:281).

Den kritiske realisme tager det ontologiske udgangspunkt i, at *"virkeligheden er dyb"* (Juul & Pedersen 2012:281). Dette tager udgangspunkt i idéen om, at verden er opdelt i tre forskellige domæner. Disse tre domæner består af forskellige ting, som alle definerer den verden, vi lever i.

(1) Det empiriske domæne, (2) Det faktiske domæne og 3) Det dybe domæne.

(1) Det empiriske domæne består af de observationer og erfaringer, som vi kan gøre os i verden omkring os. De er altså de ting, vi kan se, føle og måle på.

(2) Det faktiske domæne består af alle de ting, som eksisterer i verden sammen med alle de begivenheder, der foregår - om vi kan se dem eller ej.

Disse to første domæner er, hvad Juul og Pedersen argumenterer svarer til de '*empiriske realisters flade verdensbillede*' (Juul & Sørensen 2012:281).

(3) Der, hvor den kritiske realisme så tager skridtet videre, er ved at definere det dybe domæne, der: "*... består af ikke observerbare strukturer og mekanismer, som under visse omstændigheder understøtter og forårsager begivenheder og fænomener inden for det faktiske domæne*" (Juul & Pedersen 2012:282). Det handler altså her om de ting, der er under overfladen, som bevirker, at verden fungerer på den måde, den gør.

Dette verdensbillede betyder for specialet, at vi også må søge de underliggende strukturer. Derigennem gøres det muligt at afdække de underliggende mekanismer, der er i spil, når indgreb i den private ejendomsret synes nødvendig for, at kommunen kan hjælpe med klimasikringen.

Ifølge Juul og Pedersen betyder dette, at vi skal finde og belyse de kausale potentialer, der medfører, at kommunen og Grundejeren handler, som de gør. For at finde svar på dette argumenterer Juul og Pedersen for, at det derved er nødvendigt samtidig at finde frem til den kontekst, der gør sig gældende i casen således; "*... et objekt besidder kausale potentialer, er imidlertid ikke ensbetydende med, at disse også aktiveres og dermed producerer en begivenhed på det faktiske domæne. Det afhænger helt af de betingelser, der gør sig gældende i en bestemt kontekst. Her kommer mekanisme-begrebet ind i billedet. En mekanisme på det dybe domæne er en kraft, der kan forårsage bestemte ting eller få ting til at indtræffe, dvs. en generativ mekanisme. Men de betingelser, som afgør, om et objekts kausale potentialer eller generative mekanismer udløses, afhænger af andre objekters mekanismer*" (Juul & Pedersen 2012:283). Dette betyder for

os, at vi, ifølge den kritisk realistiske tanke, må være klar over, at vi har med komplekse systemer at gøre, der alle spiller ind i det felt, vi undersøger.

Dette ville altså angiveligt betyde, at der i en case som Jyllinge Nordmark er en række betingelser, som gør sig gældende for, at der kan blive tale om lovlig indgriben i den private ejendomsret og eventuel ekspropriation. Én af de underliggende strukturer, som vi derfor må beskæftige os med i et sådant planfelt, vil derfor eksempelvis være lovgivningen omkring ekspropriationer i tilfælde, af et sådant indgreb ender med at være nødvendigt. Dette må gøres både gennem lovbestemmelserne, som sætter de rammebetingelser, der skal opfyldes for, at en indgriben i den private ejendomsret kan finde sted, men også i grundloven, der med sin klausul omkring almenvellets interesse (Grundloven - retsinformation.dk, §73 stk.1) muliggør, at ekspropriation kan komme på tale for, at klimahåndteringsplanlægningsprocessen ikke forsinkes. For at dette fremstår meningsfuldt, må vi først klarlægge, hvad der gør, at kommunen i første omgang handler som de gør, for at undgå brugen af ekspropriation, samtidig med at de forsøger, at få planlægningsprocessen til at foregå glidende. En anden underliggende struktur, som bør klarlægges i denne case, er de historiske og geografiske betingelser, der gælder i Jyllinge Nordmark. Disse betingelser er vigtige at klarlægge i forhold til den befolkningsmæssige sammensætning - især med fokus på den type boliger, området består af, da disse bestemmer mulighederne for ekspropriation af visse arealer. På samme omfang kan det heller ikke undgås, at man kan være nødsaget til at nævne klimaforandringerne som endnu en underliggende struktur, der på sin vis er det element, som har bevirket, at dette overhovedet er en udfordring, som man er nødsaget til at gøre noget ved.

På det epistemologiske plan argumenterer Juul og Sørensen, at den kritiske realisme: "*... begrænse [r, red.] sig til at fortolke og forklare eksisterende begivenheder og fænomener. Det skyldes ganske enkelt, at fortiden og fremtiden er to helt forskellige ting. Fortiden har allerede fundet sted og står derfor grundlæggende ikke til at ændre, selvom vi naturligvis tit ændrer vores fortolkninger af historien. Fremtiden afhænger blandt andet af bevidste moralske valg og menneskelig kreativitet og kan derfor ikke forudsiges præcist*" (Juul & Sørensen 2012:284).

Dette betyder for specialet, at selvom fortiden i høj grad har været med til forme Jyllinge Nordmark og give området de kvaliteter, som det har den dag i dag, så giver det mest mening at anbefale fremtidig praksis, fremfor, hvordan fortidens hændelser kunne være gjort anderledes. Dette vurderes grundet de mange underliggende strukturer, som kommer til at have indflydelse på, hvad fremtiden vil bringe. Af samme grund betyder det også, at selvom vi kan komme med en række kvalificerede bud på, hvad der kan komme til at ske i Jyllinge Nordmark, så må vi gøre os det klart, at vi aldrig vil kunne komme med præcise spådomme, da disse (som nævnt i citatet) afhænger af de beslutninger, der bliver taget af lokalbefolkninger og politikere.

Dette betyder, at specialets fokus må og skal ligge på de begivenheder, der udspiller sig på nuværende tidspunkt. Ganske vidst er det vigtigt at forstå, hvordan og hvorfor fortiden former nutiden, med en solid grundforståelse for de underliggende strukturer, der er på spil, vil vi netop kunne afklare de essentielle faktorer, som gør, at situationen i skrivende stund er, som den er. Med denne grundforståelse vil vi derved kunne komme med velovervejede forslag til, hvordan kommunikationen og praksis eventuelt kan gøres anderledes fremover, så det kan ende ud i et mere ønskeligt slutresultat for de involverede parter end, hvad der på nuværende tidspunkt er lagt op til.

2.2 Bent Flyvbjerg - Casestudiet

I dette speciales casestudie af Jyllinge Nordmark og de planlægningsmæssige udfordringer, der her er gældende, har vi valgt at inddrage Bent Flyvbjergs tekst om fem misforståelser ved casestudiet. Dette gøres, så det er muligt at validere den videnskab, der skabes, selvom vi har med et afgrænset område at gøre.

Flyvbjerg selv præsenterer case studiet således: "[Case studiet er, red.] *Den detaljerede undersøgelse af et enkelt eksempel på en klasse af fænomener*" (Flyvbjerg 2010:664).

I tilfældet med Jyllinge Nordmark betyder det, at denne case altså skal ses som et eksempel på, hvilke udfordringer planlægningen kan løbe ind i. Jyllinge Nordmark er ikke det eneste sted i Danmark, hvor der skal klimasikres og højst sandsynligt heller ikke det eneste sted, hvor forskellige interesser og regelsæt konflikter med hinanden.

Noget, vi dog ikke kan fraskrive os i forhold til det case-baserede studie, er dog det faktum, at vi, trods der findes andre områder med lignende problemstillinger, alligevel beskæftiger os med et afgrænset område, hvor den specifikke kontekst ikke nødvendigvis er præcist den samme som andre steder i verden.

Dette faktum er blandt andet noget af det, som bringer os frem til de fem misforståelser af casestudiet, som Flyvbjergs tekst omhandler.

De fem misforståelser, som Flyvbjerg præsenterer, lægges ud således:

" (1) Generel, teoretisk (kontekstuafhængig) viden er mere værdifuld end konkret, praktisk (kontekstafhængig) viden.

(2) Man kan ikke generalisere ud fra enkelttilfælde, og derfor kan casestudiet ikke bidrage til den videnskabelige udvikling.

(3) Casestudiet egner sig bedst til udvikling af hypoteser, dvs. i den første fase af den samlede forskningsproces, mens andre metoder er mere velegnede til afprøvning af hypoteser og teoridannelse.

(4) Casestudiet rummer en tendens til verifikation, dvs. en tendens til at bekræfte forskerens forudfattede meninger.

(5) Det er ofte vanskeligt at sammenfatte et konkret casestudie og at udvikle generelle teser og teorier på grundlag af dette" (Flyvbjerg 2010:465 - redigeret).

Som det er lagt op til i Flyvbjergs tekst, er disse fem punkter naturligvis, ifølge Flyvbjerg, en række usande udsagn omkring casestudiet. Som svar på misforståelse nummer ét påpeger Flyvbjerg, at: (1) *"For det første giver casestudiet netop den form for kontekstafhængig viden, som forskning i læring viser er nødvendig for, at mennesker kan udvikle sig fra regelbundne begyndere til helbefarne eksperter" (Flyvbjerg 2010:466).*

Dette citat viser os, at Flyvbjerg er direkte uenig i udsagnet omkring misforståelse nummer ét. Ifølge ham så er en kontekstafhængig case som Jyllinge Nordmark altså netop, hvad der skal til for,

at vi som forskere og byplanlæggere kan være i stand til at bryde med teoriernes forskrifter og tilpasse vores viden og ekspertise til netop den case, vi arbejder med.

Som modsvar til misforståelse nummer to, kommer Flyvbjerg ind på, (2) at generaliserbarheden af en case kommer meget an på den kontekst, som casen arbejder indenfor. For eksempel er Jyllinge Nordmark-casen et område, hvor man sagtens kan generalisere ud fra makroperspektiverne, omkring klimaforandringer og højere rangeret lovgivning. Dette om end, at Flyvbjerg også argumenterer for, at en case ikke nødvendigvis behøver at blive generaliseret, da man stadig producerer valid videnskab, uanset om der generaliseres eller ej. Oveni dette så mener Flyvbjerg også, at generaliserbarheden i sig selv er overvurderet, da han ser den praktiske viden som langt vigtigere for videnskaben end eventuel generalisering af sin case (Flyvbjerg 2010:469-473).

Den tredje misforståelse mener Flyvbjerg ligger i forlængelse af misforståelse nummer to. Misforståelse nummer tre går ind og påstår, (3) at casestudier kun egner sig til afprøvningen af hypoteser og derfor er uegnede til at stå alene (Flyvbjerg 2010:473). Som svar på dette siger Flyvbjerg dog at: *"Casestudiet er velegnet til såvel udvikling som afprøvning af hypoteser, men begrænser sig ikke til disse forskningsaktiviteter alene"* (Flyvbjerg 2010:473).

Han diskuterer, at generaliserbarheden af en case samt teoridannelsen ud fra specifikke cases afhænger af hvilken type af case, det handler om. For eksempel så vil lovgivning på landsplan gælde i hele landet, uanset hvor vi befinder os.

Uden at bruge for meget tid og plads på at redegøre for de forskellige former for cases, kan vi fastslå, at dette speciale tager form af en kritisk case, der har til formål: *"At indhente information, der tillader logisk deduktion af typen: "Hvis det (ikke) gælder for denne case, så gælder det for alle (ingen) cases""* (Flyvbjerg 2010:475).

Vi mener, at Jyllinge Nordmark-casen, trods de mange underliggende strukturer, der på den ene side gør casen unik, stadigvæk kan bidrage med brugbar viden, som kan benyttes andre steder, da der også ligger miljømæssige planmæssige udfordringer andre steder i Danmark. Vores hovedfokus i denne case er primært de kommunikative udfordringer og den private ejendomsret i

lokalplanlægningen samt klimatilpasningen, i hvilket lignende situationer med kommunale ønsker og private særinteresser ikke synes forenelige.

Til den fjerde misforståelse svarer Flyvbjerg, at (4) problemet omkring verifikationsbias ikke kun gælder casestudiet, men er et problem af alle grene af samfundsvidenskaben. Han går endda så langt som at argumentere, at casestudiet, hvis udført med grundig lokal kendskab i bagagen, faktisk hælder mere imod et falsifikationsbias, da man kan have en tendens til ikke at finde svarmulighederne tilstrækkelige. Med andre ord at forskerens viden kan ende ud i form af 'søgt dokumenteret kompleksitet' (Flyvbjerg 2010:480).

Flyvbjerg argumenterer også, at casestudiet er rigtigt godt til at sammenfatte en dybdegående fortælling omkring et område, og det derfor slet ikke er nødvendigt at opsummere en case i generelle tester, som misforståelse fem ellers kræver. Dette er fordi, denne dybdegående fortælling netop er tegn på, at man har opgravet dybe problemstillinger og sammenfattet det konkrete problems helhed i de mange forskellige verdenssyn og udgangspunkter, der kendetegner samfundet. (5) Det er derfor slet ikke formålet med et casestudie at lave generel teori, men derimod at gå i dybden og nå ind til sagens kerne (Flyvbjerg 2010:481-483).

Dette er netop det, vi har sat os ud for at gøre med Jyllinge Nordmark i dette speciale. I et så komplekst område er det derfor nødvendigt, at vi som forskere har muligheden for at fokusere på casen for at nå tilstrækkeligt i dybden med de forhold, der spiller ind omkring Lokalplan 612, som sætter de nye planrammer for Jyllinge Nordmark. Derved kan det konstateres, at casestudiet ikke bare er én ud af mange tilgange, vi kunne have valgt. Ifølge Flyvbjergs teori er det muligvis den eneste rigtige måde at komme ordentligt i dybden med en sag som vores case på.

2.3 Empirisk indsamling af data

Til indsamling af empirisk materiale til vores case, vil vi bestræbe os på at forholde os kritisk reflekterende til både den indsamlede empiri, men også til den videre bearbejdning såsom udvælgelsen og analyse af den data, som vi finder mest interessant og relevant til at belyse casens kompleksiteter.

2.3.1 Steiner Kvale & Svend Brinkmann - Interview

Til casens primære empiri har vi valgt at afgrænse til fire individuelle kvalitative interviews, der alle har forskellige indgangsvinkler til og synspunkter på casen. Vi har udvalgt følgende: en lokalpolitiker, en planlægger, en grundejerforeningsformand og en grundejer.

Disse interviews vil belyse holdninger og meninger omkring planlægningskompleksiteten i området. Udvælgelsen af respondenter er foretaget ud fra, hvad vi mener gav de bedste forudsætninger for at kunne forberede og bearbejde dataindsamlingen.

Vi tror ikke, at flere interviews havde bidraget med mere til denne case.

(1) Politikeren:

Plan- og Teknikudvalgets næstformand Peter Madsen (V) er repræsentant for minoriteten bestående af cirka fire grundejere. Vi er indforstået med, at hans politiske position og at hans politiske holdninger er i mindretal i byrådet, hvilket netop er det, vi finder interessant. For tiden er der et rødt flertal og med Roskildes borgmester Joy Mogensen (A) i spidsen.

(2) Planlæggeren:

Vi har valgt at snakke med lokalplanlæggeren Lone Plovstrup fra Roskilde Kommunes Plan og Udvikling. Hun har stået for udarbejdelsen af lokalplan 612. Hun besidder derfor stor viden omkring hele planlægningsprocessen og strategierne, kommunen har lagt, og hun kan derved bidrage til at give os kommunens udlægning omkring, hvordan samarbejdet og inkluderingen af lokalbefolkningen har foregået i og omkring Jyllinge Nordmark.

(3) Formanden:

Grundejerforeningsformanden fra Bodshøjgaard i Jyllinge Nordmark, Kim Boddum har været med i stormflodssikringsudvalget, som kommunen oprettede efter Bodil.

Grundejerforeningen blev stiftet i 1966, altså fra dengang området var sommerhusområde, og først i 1971 blev området omdannet til helårsbeboelse.

(4) Grundejeren:

Grundejer, Peter Veie Jeppesen har en matrikel, der er en af de få, som vil blive berørt af den nye lokalplans stiføringsystem langs Værebros Å lidt før udmundingen til fjorden. Vi ser derfor ham som en af de mest interessante grundejere, og vægter at høre om hans meninger omkring den lokalplanlægningen.

Respondenterne vil i analysen blive benævnt ved deres funktion frem for deres navne. Dette gøres for at gøre det så let for læseren som muligt at få et overblik over, hvem der påstår hvad.

Vi har ønsket at kunne dykke ned og få fat i de underliggende lag og strukturer, som gemmer sig i det empiriske materiale og nå frem til viden, som ikke lige er synligt ved første øjekast.

Det ovenstående empiriske materiale fortæller og giver ikke vores læser indblik i følelsesmæssige aspekter og stedforståelsen. Vi har forsøgt at forholde os neutralt til respondenterne og analytisk forsøgt at undgå at lade os påvirke af deres synspunkter.

For at kunne dokumentere respondenternes påvirkning på os har vi i et enkelt tilfælde derfor valgt at ty til etnografiske hjælpemidler som feltnoter og fotografier.

Billederne blev som metode et huske-redskab, hvorigennem vi kunne kæde vores oplevelser. Ud fra fotografier skrev vi vores feltnote, men samtidig har vi også set, at fotografier senere har kunnet bruges både som dokumentation og illustrativ måde til at kunne videregive information uden nødvendigvis at skulle beskrive det. Eller som Bryman forklarer: "*The image [...] act as a window on reality*", (Bryman 2008:427).

I projektet valgte vi, at samtlige fire interviews skulle foretages semistrukturerede, og at vi så vidt muligt ville lade respondenterne snakke frit, hvor vi kun er gået ind og styret dialogen for at holde respondenterne på sporet af vores emnefelt, samt for at holde vores interviews kørende som forholdsvis flydende samtaler. Valget af styreformen skyldtes til dels, at vi ønskede en styreform, som påvirkede respondenterne således, at de fik oplevelsen af, at vi var ligestillet og 'på deres

side'. Herved åbnede det op for respondenterne, der fortalte deres historie forholdsvis frit, uden at de skulle føle, at vi fordømte de ting, de følte og sagde.

Ved interview med Politikeren var vi dog nødsaget til at fremsende vores spørgsmål før vi afholdt selve interviewet, hvilket selvfølgelig har gjort, at han har været forberedt på sine svar i modsætning til vores andre respondenter.

Ved interview med Grundejeren så vi det nødvendigt at tilføje feltnoter, da vi kun fik optaget en lille time ud af i alt fire timers snak.

En fejkilde, som kan nævnes, er, at repræsentanterne, vi benytter, har deres egen selvforståelse, fortolkning og meningsdannelse, der ikke nødvendigvis giver et klart billede af den reelle virkelighed. Alligevel mener vi, at respondenternes viden kan bidrage og hjælpe os tættere på sandheden, da vi har prøvet at finde respondenter med forskellige synsvinkler, men vi er dog godt klar over, at det kræver en vis bearbejdning. Vi argumenter dog stadig for ikke at inddrage et større respondentsegment til specialet, da dette ville generere for meget materiale og blive for stor en arbejdsbyrde til, at vi ville kunne nå at bearbejde empirien på tilfredsstillende vis.

Kvale og Brinkmann kan som analysemetode hjælpe os til, hvordan vi udarbejder vores interviews og udleder vores empiriske materiale.

I bogen "Interview – Det kvalitative forskningsinterview som håndværk" (2015) gives der en metode til at udledning af meninger ved i en tekst og tale. Fortolkningskonteksten opdeles i tre grupperinger: Selvforståelse, Kritisk commonsense forståelse og Teoretisk forståelse.

(1) *Selvforståelse*: respondentens selvopfattelse og udlægning af udsagn tydeliggøres, så vi som forskere/interviewere kan tolke respondenternes udsagn ud fra deres egen forståelsesramme.

(2) *Kritisk commonsense forståelse*, går længere end blot at omformulere interviewpersonens selvforståelse. Her reflekteres over det fremførte udsagn - både over for den, som fremsiger det,

samt det rent indholdsmæssige. Almen viden, som knytter sig til udsagnet, hvad enten det er i konflikt eller komplimentært, kan virke til at forstærke fortolkningen.

(3) *Teoretisk forståelse*. Her lægges der en teoretisk ramme til fortolkningen af, hvad udsagnet betyder og fortolkningen, hvilket betyder, at der opnås viden, som hermed rækker ud over *selvforståelse* og *commonsense*. Samspillet med teori vil hermed forstærke hele forståelsen og tolkningsdannelsen, hvorved vi forholder os selvkritiske til den viden, vi genererer (Kvale & Brinkmann 2015:279ff).

Interviewundersøgelsen opdeles i syv metodefaser, hvis mål er at systematisere således, at læsevenligheden tydeliggøres. Gennem faserne skal forskeren huske sin oprindelige historie, og den historie der ønskes kommunikeret ud til læseren.

- (1) *Tematisering*. Jo tidligere og klarere forskerne holder sig slutproduktet af deres undersøgelse for øje – den historie, de vil fortælle – desto lettere vil det være at skrive rapporten.
- (2) *Design*. Forskere skal foretage en systematisk registrering af designproceduren som grundlag for metodeafsnittet i den endelige rapport og have udgivelsesformatet i tankerne, når de designer undersøgelsen – herunder de etiske retningslinjer for informeret samtykke med hensyn til en senere udgivelse af interviewpersonernes historier og deres potentielle konsekvenser.
- (3) *Interview*. Det ideelle interview foreligger i en form, der kan kommunikeres til læserne, så snart der slukkes for lydoptageren.
- (4) *Transskription*. Under transskriptionen skal forskeren have læseligheden af interviewene samt beskyttelsen af interviewpersonernes fortrolighed i tankerne.

- (5) *Analyse*. Under analysen af interviewene, skal forskeren have præsentationen af resultaterne i tankerne, og i nogle former for analyse smelter analyse og rapportering sammen (f.eks. i forbindelse med narrativ analyse).
- (6) *Verifikation*. Når validering opfattes som kommunikation og handling, bliver rapporteringen af en undersøgelse et centralt spørgsmål.
- (7) *Rapportering*. Opmærksomhed på den endelige rapport fra begyndelsen af en interviewundersøgelse bidrager til en læseværdig rapport om metodologisk veldokumenterede, interessante resultater (Kvale & Brinkmann 2015:348).

2.3.2 Alan Bryman – Dokumentanalyse

Vores sekundære empiri, har været med til at skabe den grundviden, vi har måtte tilegne os i vores søgen efter ekspertise på området. En af de primære opgaver for dokumentanalysen har været at skabe netop dén grundviden omkring Jyllinge Nordmark, der skulle til for, at vi respektfuldt og velvidende om sagens kerne har kunnet udføre de interviews, som blev præsenteret i afsnittet ovenfor.

Til dokumentanalysen vælger vi at gøre brug af Alan Bryman (2008), hvor han præsenterer, hvad vi kalder "Scott's fire kriterier" (1990) for dokumenter, som er en række punkter, vi må have i baghovedet hver gang, vi benytter os af et dokument, som ikke nødvendigvis er skrevet for forskningens skyld. Disse fire kriterier er:

- (1) *Autenciteten*. Er beviserne reelle og fra utvetydig oprindelse?
- (2) *Troværdighed*. Er beviserne frie for fejl og forvrængning?
- (3) *Repræsentativiteten*. Er beviserne typiske for sin slags og hvis ikke, er graden af atypiskhed kendt?
- (4) *Meningen*. Er beviserne klare og forståelige? (Frit oversat fra Bryman 2008:516).

Det er altså disse fire kriterier, som vi må have i baghovedet, hver gang vi behandler et dokument, og hvis der kan svares ja til alle fire, så er dokumentet brugbart til undersøgelsen. Hvis ikke alle kriterier kan opfyldes, betyder det dog ikke, at dokumentet er ubrugeligt. Det betyder blot, at vi må gøre os det klart, hvor svaghederne i dokumentet befinder sig, og hvordan vi kan arbejde med det udgangspunkt.

Alan Bryman tager i "Social Research Methods" (2008) også fat i dokumentanalysen ved at inddele forskellige typer af dokumenter i forskellige kategorier - alle med forskellige styrker og svagheder i forhold til videns indsamling. I dette speciale tager vi, gennem Bryman, fat i tre af disse typer af dokumenter; *Officielle dokumenter fra staten*, *Officielle dokumenter fra private* og *Massemediernes udgivelser* (Bryman 2008:521-525).

2.3.2.1 Typer af dokumenter

(1) Officielle dokumenter fra staten

"The state is the source of a great deal of information of potential significance for social researchers" (Bryman 2008:521).

Officielle dokumenter fra staten er dokumenter, som er udgivet af det offentlige, og disse kommer i forskellige former. I dette speciale kommer disse primært til udtryk gennem de lovtekster, som bliver behandlet i vores søgen efter at finde ud af, hvor retten til privat ejendom starter og slutter. Hoveddokumentet er Lokalplan 612, der er grundstamme for problemstillingen, og derfor er blevet grundigt gennemarbejdet.

Bryman mener her, at officielle dokumenter fra staten ud fra Scott's fire kriterier, både kan ses som autentiske og meningsfyldte, da deres opgave er at danne ramme for den offentlige ageren. Der, hvor det dog bliver spændende ifølge Bryman, er, når man kigger nærmere på dokumenternes troværdighed. Dette skyldes, at dokumenter fra staten ofte er udtryk for politiske holdninger og beslutninger. Dette skal dog ikke ses som en dårlig ting, da det netop er udgravningen af de bias, som disse dokumenter udtrykker, der gør dem interessante. Repræsentativiteten i statslige dokumenter er ifølge Bryman uvæsenligt, da dette altid afhænger

af konteksten. Lovgivning på landsplan skal ses som repræsentativt for hele Danmark, men et dokument som Lokalplan 612 repræsenterer kun den lokale kontekst.

(2) Officielle dokumenter fra private

De offentlige dokumenter fra private kilder er en type af skriftlige statements, der, som titlen beskriver, kommer fra ikke-statslige kilder. Dette er en meget heterogen gruppe af dokumenter, da der kan være stor forskel på, hvilken type af privat kilde, der er tale om. En type af private dokumenter, der dog træder særligt frem, er dokumenter fra private organisationer og firmaer (Bryman 2008:522).

Denne type af dokumenter, hvis de kommer fra private firmaer, har, ligesom de statslige dokumenter, gode chancer for både at være autentiske og meningsfyldte, når man kigger på Scott's fire kriterier, om end man skal være varsom, da denne type dokumenter som sagt er meget heterogene. Problemerne omkring repræsentativiteten og troværdigheden er dog områder, hvor man bør holde et vågent øje på de private dokumenter. Dette skyldes, at de mennesker, som skriver disse dokumenter, ofte har en agenda, som de gerne vil belyse gennem de dokumenter, som de udgiver. Ifølge Bryman er det derfor vigtigt at teste disse dokumenter sammen med andre kilder, da et officielt dokument fra private ikke nødvendigvis altid er sandfærdigt. Det er derfor vigtigt for os som forskere at være klar over den agenda, der ligger bag, når vi går ind og undersøger skrivelser omkring de private interesser i Jyllinge Nordmark. Dette især når vi har med et så følelsesladet emne at gøre. Repræsentativiteten er her også en faldgrube, som det er vigtigt at være forsigtig med, da private kilder ikke nødvendigvis udgiver alle informationer omkring et område, og altså gerne tilbageholder vigtig viden for at få deres standpunkt igennem (Bryman 2008:522-523).

Dette betyder, at vi i Jyllinge Nordmark skal være forsigtige med de informationer, vi er blevet givet fra de private grundejere, da disse har en klar interesse i, at udfaldet af Lokalplan 612 skal blive på en bestemt måde. Derudover har de private også en stor interesse i at få farvet vores speciale i en specifik retning, hvis det viser sig, at den kunne blive brugbar som information til den videre magtkamp i området.

Vi må derfor også være opmærksomme på vores egen bias i analysen og være meget opmærksomme på at belyse begge sider af sagen, inden vi kommer med anbefalinger for videre ageren i Jyllinge Nordmark, såfremt vi ikke ønsker at "vælge side" i magtkampen, og vi må dermed gå til opgaven så objektivt som muligt.

(3) Massemedierne

Massemedierne har i dette speciale spillet en væsentlig rolle i problematiseringen af vores case. Vi er derfor nødt til at gøre os det klart, at ting som for eksempel autenciteten kan være svær at fastslå, fordi det ikke altid er klart, hvem forfatteren bag historien er. I samme tråd er troværdigheden heller ikke altid på plads, men heller ikke altid et problem, da massemedierne oftest kan være gode til at afklare de problemstillinger, som vi undersøger. Repræsentativiteten er ifølge Bryman ikke noget, som har den store betydning for massemedierne, da disse ofte omhandler specifikke emner, og temaerne omkring den specifikke case ofte står forholdsvist klart (Bryman 2008:523-525).

2.4 Opsamling på Metode

I et område som Casen Jyllinge Nordmark, hvor vi søger brugbar kontekstafhængig viden, valgte vi kritisk realisme som den videnskabsteoretiske ramme. Denne tilgang affordrer, at vi må søge en viden om verden, der ikke umiddelbart er synlig, for at opnå en dybere forståelse. Ifølge den kritiske realisme eksisterer virkeligheden nemlig uafhængigt af den menneskelige viden og forståelse herom. Disse underliggende lag kan blandt andet være naturmæssige, juridiske og menneskelige interesser, der alle har indflydelse på planlægningen.

I tilfældet med Bent Flyvbjerg casestudiet så vi denne tilgang som værende løsningen til, hvordan vi kunne komme i dybden med undersøgelsen af Jyllinge Nordmark på bedste vis, og til hvordan vi kunne håndtere den klasse af fænomener, udfordringer og kompleksiteter, som planlægningen herom netop byder på.

Vi valgte en kvalitativ tilgang til indsamlingen af vores primære empiri. Vi udførte fire semistruerede interviews. Vores respondenter blev nøje udvalgt ud fra deres respektive ståsted i

forhold til planlægningen. Af denne grund valgte vi: Politikeren, Planlæggeren, Formanden og Grundejeren.

I forbindelse med den praktiske udførelse af vores interviews lod vi os inspirere af Steiner Kvale og Svend Brinkmanns syv kriterier for, hvordan et meningsfuldt interview skal gennemføres.

I forbindelse med vores sekundære empiri samt håndtering af samme lod vi os inspirere af Alan Brymans dokumentanalyse, som har fokus på styrker og svagheder ved forskellige typer dokumenter. Disse skulle vi finde frem til gennem Scotts fire kriterier, der hjælper med at finde frem til, hvorvidt et dokument er autentisk, troværdigt, repræsentativt og meningsfyldt eller ej.

3.0 Teori

Som forståelsen set ud fra byplanlægningsperspektiv valgte vi David Harvey og Patsy Healey. Teorien "The Right to The City" af David Harvey ser vi brugbar til at kunne sætte plankulturens magtkampe i perspektiv.

Vi har med en case at gøre, som omhandler et område, som stærkt har brug for, at der klimasikres, men samtidig har vi også med et område at gøre, hvor den private ejendomsret råder. Netop dette clash mellem de private særinteresser og vinklen med, at kommunen som planmyndighed repræsenterer fællesskabet, passer nemlig ganske fint ind i en diskussion, som den Harvey bringer i spil, når han snakker om, hvordan kapitalen (i vores tilfælde erstattes kapitalen af det politiske flertal) styrer planlægningen. Derudover vil vi inddrage Patsy Healey for at være i stand til at afklare, hvor kommunikationen er bristet i hele denne sag samtidig med, at den vil kunne fungere som teoretisk værktøjskasse til, hvordan kommunikationen i Jyllinge Nordmark vil kunne forbedres.

3.1 David Harvey - Retten Til Byen

Et stort spørgsmål, der så ofte bringes op i studiet af byplanlægningen, er spørgsmålet om hvem, der har retten til at definere byen. Dette er en diskussion, som kan tage mange former og standpunkter, alt efter hvilken situation man står overfor at skulle undersøge i sin konkrete form. I vores tilfælde ville retten til byen skulle defineres ud af almenvellet/det offentlige versus den private grundejer og dennes interesser. Til dette vælger vi som udgangspunkt at bruge David Harveys "The Right To The City" (2008), som tager diskussionen op omkring disse problemstillinger omkring retten til at definere byen og hans kritik af den liberale rettighedsopfattelse. Denne tekst kommer dog til at kræve noget bearbejdning for at komme til at passe ind i den relevante kontekst for dette speciale, da teksten i det store hele originalt handler om, hvordan de rige står i forhold til de fattige, når det kommer til definitionsretten af byen.

På grund af denne umiddelbare forskel i fokus mellem teori og opgave, vil diskussionen af de enkelte afsnit og citater i teksten derfor af nødvendighed holde skarpt fokus på den egentlige case i Jyllinge Nordmark, så disse forskelligheder i omdrejningspunkt bedst muligt bliver sat i perspektiv.

Her repræsenteres kommunen som nogle, der advokerer og planlægger for det fælles gode (altså almenvellet), og grundejerne med deres særinteresser repræsenteres som den kraft af magthavende kapitalister, som ofte præger byplanlægningen.

*“We live in an era when ideals of human rights have moved centre stage both politically and ethically. A great deal of energy is expended in promoting their significance for the construction of a better world. But for the most part the concepts circulation do not fundamentally challenge hegemonic liberal and neoliberal market logics, or the dominant modes of legality and state of action. We live, after all, in a world which **the rights of private property and the profit rate trump all other notions of rights**. I here want to explore another type of human right, that of the right to the city.”* - David Harvey (Harvey 2008:23)¹

Således lægger David Harvey ud i teorien omkring retten til byen. Her har vi fremhævet især én specifik linje i citatet, da den er særligt relevant i forhold til casen. Dette er linjen, der omhandler den private ejendomsret, og hvordan Harvey mener, at denne ret overtrumfer alt andet i den liberale og neoliberale samfundsmodel.

Det er dette argument/fikspunkt, der skal refereres tilbage til igennem hele teorien, således at ligningen mellem Harvey og Jyllinge Nordmark skal gå op.

Harvey mener, at byerne er opstået gennem: *“... geographical and social concentrations of a surplus product”* (Harvey 2008:24), hvorpå han argumenterer for, at hvor der findes et *surplus product*, er der muligheden for at skabe *surplus value*. Ifølge Harvey er dét, der skaber en by, altså en kapitalistisk tankegang om skabelsen af merværdi, og det bliver herigennem pengene, som definerer, hvordan byen skal udforme sig (Harvey 2008:24). Denne tanke omkring merværdi kan give sig til kende på flere forskellige måder, men fælles for dem alle, ifølge Harvey, er, at byen bliver designet for dem, som har råd til at bruge den, hvori Harvey belyser eksempler fra for eksempel Paris og New York og den forandring, disse storbyer har været igennem for at tilpasse sig en bedre mulighed for at skabe merværdi for de rige (Harvey 2008:25-28). Denne tankegang burde således passe ind i Jyllinge Nordmark casen, således at håndhævelsen af den

private ejendomsret ved første øjekast burde være det absolut helligste [jf. grundloven §73, ejendomsretten er ukrænkelig], da boligmarkedet er en væsentlig del af kapitalismen.

Som Harvey selv fremhæver: *"Property-market booms in Britain and Spain, as well as in many other countries, have helped power a capitalist dynamic..."* (Harvey 2008:29). Men tænker man det igennem, bliver man tilbøjelig til at stille sig selv spørgsmålet om, hvad der i denne case egentlig er det, der henvender sig mest imod den kapitalistiske tanke. Klimasikring har også en væsentlig rolle at spille, når det kommer til boligmarkedet, da konstante oversvømmelser uundgåeligt vil have en direkte effekt på boligværdien i området. Ganske vidst har havudsigt en stor positiv indvirkning på ejendoms- og herlighedsværdien, men hvad nytter dette, hvis hele området lige pludselig ligger under havet? Man kan altså tolke ofringen af de enkelte privatejede grunde, som ligger tættest ved vandet i Jyllinge Nordmark, som et nødvendigt offer for at opretholde ejendomsværdierne i resten af området. I samme tankerække kan der også argumenteres, at omdannelsen af baghaver til offentligt/rekreativt areal også er med til at højne grundværdien på Jyllinge Nordmark i sin helhed, og en sænkning af værdien på enkelte grunde altså er det nødvendige offer for et samlet løft af alle de andre.

Harvey kommer også ind på et koncept, som kan kaldes *creative destruction*, hvori han argumenterer, at moderniseringen af en by altid vil indeholde en marginalisering og gentrificering af ressourcetsvage borgere for at gøre plads til dem, som kan bidrage til samfundsøkonomien (Harvey 2008:33). Dette sker blandt andet ved at indrette byen på en sådan måde, at den personlige økonomi dikterer, hvilke muligheder og udfoldelser byen kan tilbyde.

"Quality of urban life has become a commodity, as has the city itself, in a world where consumerism, tourism, cultural and knowledge-based industries have become major aspects of the urban political economy" (Harvey 2008:31).

Denne tankegang kan ses udfoldet i områder som Jyllinge Nordmark, da de mennesker, som bosætter sig i sådanne områder, uundgåeligt er folk, som har råd til at bruge de tilbud, en by som Roskilde måtte have i kraft af deres position som relativt ressourcestærke borgere med råd til køb

af egen privat bolig med en grundværdi mellem 6- til 900.000 kroner og en ejendomsværdi mellem 1 til 3 millioner (vurdering.skat.dk). Vi befinder os altså her på et stadie, der ligger kronologisk efter den eventuelle kreative destruktion, og det handler her ikke om at gøre plads til de ressourcestærke individer på bekostning af de svage borgere. Det handler derimod om at fastholde disse ressourcestærke borgere ved at sikre, at vandmasserne ikke ødelægger området. Dette samtidig med, at man søger at højne områdets værdi med en tilføjelse af rekreative områder, på bekostning af enkelte individer, som må lægge land til disse tiltag. Det handler dog også om, hvem skal betale for de forbedringer, der fastsætter, at grundene bibeholder eller måske endda højnes i værdi. Skal kommunen betale for, at Grundejerens grund stiger i værdi, eller skal Grundejeren selv betale? Herved er der lagt op til forhandlinger mellem kommunen og Grundejeren. Sådanne forhandlinger kan til tider munde ud i stridigheder og kan besværliggøre kommunikationen. I vores case er der stridigheder, hvor mindretallet både presses af planmyndighederne og områdets øvrige borgere. Vi har altså med en planproces at gøre, der er sammensat af flere rationaler.

Spørgsmålet om, hvem der har retten til byen i Jyllinge Nordmark, afhænger altså ikke af en diskussion om ressource-svage versus stærke borgere, som Harvey originalt lægger det ud i teorien. Denne kamp har formentlig for længst fundet sted og er faldet ud til de ressourcestærke borgeres favør. Det handler derimod om retten til selvbestemmelse over sin egen jord for de få versus varetagelsen af flertallets umiddelbare interesser. Igen skal det nævnes, at det her ikke handler om svage borgere, da denne kamp for længst er overstået. Det er derimod en kamp mellem få stærke borgere, imod myndighederne, der, i denne kontekst, varetager interessen for mange stærke borgere.

Når Harvey argumenterer for, at planlægningen er domineret af en kapitalistisk økonomisk tankegang, kan der her være tale om en 'to fluer med ét smæk'-situation, hvor man både sikrer et område mod oversvømmelser samtidig med en forøgelse af attraktiviteten af området gennem skabelsen af rekreative arealer.

Så hvis man undersøger, hvem der har retten til byen, vil Harvey argumentere for, at det har de, som er i besiddelse af ressourcerne til at gøre brug af den og udnytte byens tilbud.

Diskussionen må derfor tage udgangspunkt i retten til at råde over egen jord imod de instanser, som af forskellige årsager har magten til at ekspropriere denne råderet til fordel for, i dette tilfælde, klimatilpasning - muligvis underlagt bagtanker om værdimaksimering for naboerne. Kigger vi tilbage på citatet; "... *the rights of private property and the profit rate trump all other notions of rights*" (Harvey 2008:23), så bliver spørgsmålet altså, om disse overtrumfende rettigheder - i form af ejendomsret og profit - gør sig gældende.

Ud over David Harveys kritik af det neoliberale samfund, vælger vi også at inddrage Anders Lund Hansen (2007), som teoretisk forklarer, at "*En central forudsætning for, at vækstmaskinen kan operere, er at en stor del af grundende og ejendommene i en by er tilgængelige*" (Lund Hansen i Jensen et.al. 2007:221). Dette gør, at det, i en dansk byplankontekst, er vigtigt at opretholde en fungerende rotation i boligmarkedet.

Dette spiller godt sammen med Harveys argument omkring, hvordan den private ejendom er ekstremt vigtig. Lund Hansen går her ind og definerer, hvordan de fremtidige investeringer i et område dikterer planlægningen (Lund Hansen i Jensen et.al. 2007:220). Herved fraskrives altså, hvordan den personlige økonomi definerer retten til byen. Planlægningen fokuserer i kontekst på, hvordan man i Jyllinge Nordmark forsøger at ophæve stavnsbåndet gennem opførelse af klimasikringen.

Harvey mangler også en definition på, hvad øget herlighedsværdi betyder for et område. En ting er forsøget på at højne den individuelle grundværdi. Noget andet er opretholdelsen af et 'image' til omverdenen (Lund Hansen i Jensen et.al. 2007:220). Stisystemet bliver udlagt af Roskilde Kommune som værende en del af kommunens grøn/blå-strategi, hvilken er en medbetydende del af områdets image som et behageligt sted at bo (Hvidbog:9).

Igen skal vi, gennem Lund Hansen, have de fremtidige investeringer for øje, da et fordelagtigt image er med til at holde den ønskede rotation af grunde i gang.

Harvey kritiserer den neoliberale planlægning, hvad han ser som værende en fordring af de få riges ret til definition af byen og ret til ejendom på bekostning af de svage. Vi bliver dog nødt til at skrue lidt på denne antagelse i forbindelse med Jyllinge Nordmark, da vi her ikke har at gøre med en udemokratisk fordring af de riges rettigheder. Vi snakker derimod om, at Roskilde Kommune på demokratisk vis fordrer flertallets ønsker omkring boligmarkedets rotation.

Når grundlovens §73 tages i kontekst til Harvey, ville han mene, at fælleskabets interesser, i Jyllinge Nordmark, burde fordres frem for, at enkelte individer dikterer planlægningen. Dette er netop, hvad vi i udgangspunktet ser. Kommunen forsøger at planlægge efter fællesskabets interesser på bekostning af den private ejendomsret.

3.2 Patsy Healey - Kommunikativ Planlægning

Den kommunikative planlægningstanke tager afsæt i Habermas' rationalitet. Når mennesker tager beslutninger i fællesskab, skabes der rationaler (Agger i Jensen et.al. 2007:43)

"Inden for de sidste tyve år er betydningen af borgerens inddragelse i den offentlige planlægning i stigende grad kommet på den politiske dagsorden" (Agger i Jensen et.al 2007:31).

Da vi nu engang befinder os i en case, hvor kommunikationen mellem borgere og kommune lader til at være brudt sammen på visse punkter, er den kommunikative tilgang et vigtigt aspekt at have med for at gøre os i stand til at komme med kvalificerede observationer herom og eventuelt forbedre den fremtidige kommunikation i Jyllinge Nordmark.

Formålet med teksten "Planning Through Debate: The Communicative Turn in Planning Theory" (1996) af Patsy Healey, er at skabe en forståelse af for hvordan der skabes en sund kommunikation mellem Planlæggeren og de berørte interessenter.

"This chapter is about what "planning" can be taken to mean in contemporary democratic societies. Its context is the dilemma faced by all those committed to planning as a democratic

enterprise, aimed to promote social justice and environmental sustainability. The dilemma is that the technical and administrative machineries advocated and created to pursue these goals in the past have been based on what we now see as a narrow scientific rationalism" (Healey 1996:234).

Som det altså ses her i Healeys egen indledning til teorien, så handler det her om at finde ud af, hvordan man kan planlægge på en sådan måde, at det bryder med fortidens videnskabelige rationaler. Disse videnskabelige rationaler kan nemlig betyde, at den bedste plan i udgangspunkt er den, som 'eksperterne' vil se som den mest valide. I denne form er der altså ikke plads til at høre befolkningens meninger. Problemet med denne rationelle planlægning var nemlig, at det skabte et meget entydigt billede af, hvordan man planlagde den gode by, hvilket i mange tilfælde førte til en marginalisering af samfundets svagere stillede borgere.

"Evidence for this seemed to be everywhere, from the disaster of high-rise tower blocks for the poor to the dominance of economic criteria justifying road projects and the functional categorization of activity zones, which worked for large industrial companies and those working in them, but not for women...the elderly and disabled, and many ethnic groups forced to discover ways of existing on the edge of established economic practices" (Healey 1996:137).

Men hvordan kommer man så ud over denne form for rationel planlægning og får den ændret til en mere demokratisk tilgang? Patsy Healey mener, at der er fem måder, hvorpå denne målsætning kan opnås.

(1) A retreat to the bastions of scientific rationalism as expressed through neoclassical economics. Planning is reformulated to provide a framework of rules to ensure that collectively experienced impacts are addressed through the price mechanism.

(2) An idealism based on fundamental moral or aesthetic principle. Planning purposes and practices would be directed to realizing this principle.

(3) A relativism in which self-conscious individuals assert their own principle and mutually adjust when they get in each other's way. Planning has little purpose in this route except as deconstructive technique, to reveal "dormitory" systems in order to remove them.

(4) Enlarged conceptions of democratic socialism beyond economic struggles over material conditions, to incorporate other loci of "cleavage," such as gender and race, and allow more space for cultural issues (moral and aesthetic). This refocuses the purposes of planning around a reformulated substantive agenda.

(5) A communicative conception of rationality, to replace that of the self-conscious autonomous subject using principles of logic and scientifically formulated empirical knowledge to guide actions. This new conception of reasoning is arrived at by an intersubjective effort at mutual understanding. This refocuses the practices of planning to enable purposes to be communicatively discovered" (Healey 1996:238-239).

Disse fem veje for en ny form for planlægning skal, ifølge Healey, mest af alt ses som en række forskellige veje, som planlægningen kan gå, hvis denne skal ændres fra en overvejende udemokratisk rationel tankegang til en være mere demokratisk inkluderende løsning. Selvom disse fem veje er forskellige ruter, som man som planlægger kan følge, skal de dog ikke nødvendigvis ses som gensidigt ekskluderende (Healey 1996:238).

Alt i alt kan de fem veje koges ned til fem overskrifter, som alle betyder forskellige ting. Disse er: *The principle of price, idealist fundamentalism, aesthetic relativism, extending modernity's tolerance* og *communicative rationality* (Healey 1996:239-245).

Dette betyder ifølge Healey, at man i planlægningen bør finde frem til ét eller flere af disse udgangspunkter. Dette ville enten betyde at:

- (1) Man skal finde ud af hvilke omkostninger planlægningen har for den enkelte.
- (2) Hvilke moralske og æstetiske idealer der gør sig gældende blandt interessenterne.
- (3) Man bør justere sine forventninger efter andre interessenters behov og ønsker.

- (4) Kulturelle forskelligheder og problemer bør adresseres i planlægningen.
- (5) Den kommunikative tilgang skal skabe en fælles forståelse gennem samarbejde.

Ifølge Bo Elling må *"Valget af [ovenstående, red.] tilgangen afhænge af, hvad man vil opnå i det enkelte tilfælde eller af de interesser, som er involveret i de konkrete planprocesser"* (Elling i Jensen et.al.:333).

Selve den kommunikative praksis, advokerer Healey, skal opfylde en række kriterier for opnåelsen af sand kommunikativ planlægning. Disse kriterier bliver af Healey opstillet i 10 punkter, som man bør klargøre, når man begynder den kommunikative proces.

- (1) Planlægning er en interaktiv og tolkende proces. Den bør derfor blive beriget med diskussioner omkring de moralske dilemmaer og æstetiske oplevelser. Dette skal gøres gennem historiefortælling og æstetiske illustrationer.
- (2) Denne interaktion antager eksistensen af forskelligartede diskursgrupperinger, som alle ser og italesætter forskelligt. Det er derfor vigtigt, at der laves tiltag, som har til formål at søge efter en opnåelig fælles forståelse.
- (3) For at opnå dette kræves der respektfuld diskussion mellem diskursgrupperingerne, hvilket involverer gensidig anerkendelse, værdsættelse, at der bliver lyttet, samt en søgen efter måder, hvorpå det bliver muligt at oversætte forskellighederne for de involverede diskursgrupperinger.
- (4) Dette betyder, at planlægningen er nødt til at være reflektiv overfor sin egen proces, så der kan skabes arenaer, hvor platformen for skabelsen af den fælles forståelse og medieringen af eventuelle konflikter kan finde sted.
- (5) Selve argumentationen i den kommunikative proces bør her bringe alle former for viden, forståelse, værdsættelse, oplevelse og fordømmelse i spil. Det er herfra vigtigt, at der

skabes en forståelse mellem konkurrerende påstande, samt at alle disse påstande bør anerkendes.

- (6) Den refleksive og kritiske tilgang bør holdes i live i planprocessen. Kritikken bør ikke være rettet mod de enkelte påstande, men derimod de tiltag, man fælles er kommet frem til.
- (7) Den indbyggede kritiske tilgang står med det formål, at alle, som har noget på spil, får noget at skulle have sagt i sagen.
- (8) Grupper bør udtrykke deres interesser i fællesskab, således at fasttømrede præferencer kan nedbrydes. Dette betyder, at interaktioner ikke bør tage form af egentlige forhandlinger, men som fælles artikulationer af behov og interesser i samspil med hinanden.
- (9) Denne tilgang har kapaciteten til ikke kun at kunne forandre planlægningen, men samtidig at kunne ændre på de materielle udgangspunkter og de etablerede magtstrukturer. Gennem opbygningen af nye forståelsesmønstre bliver det nemlig muligt at gennemskue forskellige grupperinger og finde fælles ståsted.
- (10) Formålet med kommunikativ planlægning er, gennem fællesskabte diskurser, at skabe en platform, hvor man sammen kan arbejde mod fælles mål. Dette samtidig med, at den kritiske tilgang sørger for, at man undgår at blive fastfrosset i etablerede sprog og forståelsesmønstre, således at der åbnes op for nytænkning i planlægningen (Healey 1996:247-249).

Det er altså disse ti kriterier for den kommunikative planlægning, som vi skal have os i baghovedet, når vi skal gå ind og anbefale et system i Jyllinge Nordmark, hvor alle formår at blive hørt.

Her er planlæggerens vigtigste rolle at facilitere den demokratiske dialog i processen.

En stor fordel ved at investere i borgerne er, at der i byudviklingen sker en demokratisk byplansproces. Magt, som ligges ud til borgerne, styrker samspillet i planlægningsprocessen. Dette

samspil skal ses ud fra en 'cost-benefit'-tilgang, da den tid der ofres til borgerinddragelse, kommer tilbage igen gennem disses accept af kommunens strategier.

3.3 Opsamling på Teorien

Med grundlovens §73, som omhandler den private ejendomsret in mente, gav vi vores planteoretiske bud på magtkampe og konflikthåndtering.

Vi valgte David Harvey "Retten til Byen", for at vise hvordan den kapitalistiske tankegang dominerer planlægningen. Dette defineres ud fra tanken om, hvordan merværdi og privat ejendomsret er altoverskyggende. Dette sammen med, hvordan retten til byen defineres ud fra personlige ressourcer, hvilket tilsidesætter demokratiets værdier.

Vi fandt ud af, at Jyllinge Nordmark dog er defineret efter, at alle interessenter er ressourcestærke og derfor kan påvirke planlægningen. Dette sammen med, hvordan den private ejendomsret bliver tilsidesat til fordel for demokratiet.

Vi kan altså i denne kontekst konkludere, at Harvey i dette tilfælde ikke nødvendigvis har ret i sine antagelser om, hvordan den private ejendomsret får lov til at styre planlægningen. Dette ændrer dog ikke på, at vi stadig må se planlægningen i Jyllinge Nordmark som værende en stræben efter merværdi gennem ejendomsmarkedets rotation jævnfør Anders Lund Hansen.

Til konflikthåndteringen i Jyllinge Nordmark valgte vi Patsy Healeys ti kriterier for den kommunikative planlægning, hvilken skaber en konsensus. Disse ti kriterier funderer som redskab til at opnå dialog og fælles forståelse mellem interessenterne, så den videre klimaplanlægning ikke forsinkes.

4.0 Redegørelse om planlægning

Før vi går ind og udfolder casen Lokalplan 612 Jyllinge Nordmark, ser vi det dog vigtigt først at vise en forståelse for selve planlægningsfeltet i Danmark set ud fra tre perspektiver.

- (1) Rammen for planlægning: Det Danske Plansystem
- (2) Tilblivelsen: Historisk gennemgang af Det Danske plansystem
- (3) Jura som arbejdsredskab: Lovgivning omkring den private ejendomsret og naturfredning

4.1 Det Danske Plansystem

Fysisk planlægning handler "... ikke kun om planlægning af byer, men generelt om offentlig planlægning og forvaltning af en kommunes - og landets - fysiske udvikling" (Post 2009:5), men planlægning handler også om at forstå samfundet og tage hensyn til sociale og kulturelle praksisser og konflikter i samspil med, at reguleringen tager højde for både økonomiske, miljømæssige og restsige forhold.

Overordnet set så handler planlægning om skabe gode rammer for menneskers hverdagsliv. Dette rum er vigtigt for, hvordan vi mennesker trives. Pladser og frirum i byen er sammenhængskraften for byens sociale aktiviteter. Byerne kan ses som en magnet, som tiltrækker mennesker, men ikke skaber levevilkårene.

Plansystemet skal ses som et hierarkisk system, der er opdelt i tre vertikale niveauer: Statsligt, regionalt og kommunalt niveau (Post 2009:5).

På det statslige niveau ligger de ministerier og direktorater, som har til ansvar at varetage de nationale interesser i planlægningen.



Det danske Planhierarki

I og med, at disse ligger på et højere niveau i planlægningen end de regionale og kommunale instanser, har disse ret til at gøre indsigelser i eventuelle regional, kommunal og lokalplaner, såfremt disse er i strid med de nationale interesser (Post 2009:6).

På dette niveau er det særligt erhvervs- og vækstministerens rolle, at udarbejde landsplandirektiver for lokalområderne for at sikre, at de nationale interesser bliver overholdt (Det Danske Plansystem – erhvervsministeriet.dk).

På det regionale niveau i planlægningen, var det tidligere op til de enkelte regioner i Danmark at udarbejde udviklingsplaner, som skal stå til udtryk for de visioner, den enkelte region har for deres respektive områder. I dag er disse funktioner dog indskrevet i en regional vækst- og udviklingsstrategi, som er indskrevet i loven om erhvervsfremme og regional udvikling. Formålet med dette er at skabe sammenhæng mellem de enkelte kommuner i regionen. Der beskrives i regionsplanerne, hvilke indsatsområder i både byer og landdistrikter der bør lægges særlig vægt på. Ud over dette, er råstofudvinding også et aspekt, der ligger på det regionale niveau, og disse skal overholdes af kommunerne (Det Danske Plansystem – erhvervsstyrelsen.dk og Post 2009:6).

På det kommunale niveau skal den egentlige arealregulering, kommuneplanlægning og lokalplanlægning finde sted. Særligt i lokalplanerne forefindes de bindende retningslinjer for hvad en grundejer må og ikke må gøre på sin jord. Lokalplanerne indeholder også regler om, hvilke former for bebyggelse der må finde sted i et givent område, om det er til erhverv eller beboelse og så videre. Disse regelsæt er dog ikke altid bindende, da der kan udarbejdes lokalplantillæg, som blandt andet kan have til formål at dispensere en grundejer fra den egentlige lokalplan (Post 2009:6). Hertil skal kommunerne også udarbejde en kommuneplan, der omfatter retningslinjer for, hvordan kommunen skal udvikle sig. Det er også kommuneplanen, der danner rammerne for, hvordan lokalplanerne skal udføres (Kommuneplanlægning – erhvervsstyrelsen.dk).

Lokalplaner og kommuneplane skal efter godkendelse i lokalbestyrelsen sendes til høring i minimum otte uger, hvor alle interessenter har mulighed for at kommentere på planen (Kommuneplanlægning – erhvervsstyrelsen.dk og Post 2009:121). I forbindelse med

høringsperioden vil der blive afholdt borgermøder, hvor borgerne vil kunne komme med forslag til planen. Men da disse borgermøder ofte placeres sent i processen, ender det ofte ud i, at borgermøderne kun har til hensigt at informere befolkningen omkring planen, da planen for det meste allerede ligger fast på det givne tidspunkt.

4.2 Historisk gennemgang af det danske planlovssystem



I 1925 kom den første byplanlov. I denne første planlov blev der lagt meget vægt på den private ejendomsret, og det var derfor svært for kommunerne i første omgang at gå ind og regulere på private grunde, da dette ofte medførte store økonomiske omkostninger (Madsen 2009:148).

På grund af disse store omkostninger blev der derfor i 1938 lavet en ny planlov, som blandt andet havde til formål at skabe et juridisk arbejdsgrundlag, der betød, at den private ejendomsret ikke længere var fuldstændig urørlig. Et tiltag, der blev indarbejdet i loven, var, at alle byer med mere end 1000 indbyggere fremover skulle udarbejde femårige dispositionsplaner og byplanvedtægter, der skulle give udtryk for kommunernes visioner for de givne områder (Madsen 2009:148).

I 1949 kom forløberer til by- og landzonenloven, der blandt andet havde til formål at standse ukontrolleret spredning af bebyggelse (Post 2009:55). Hovedformålet med denne lov var dog at gøre det lettere for planlæggerne at regulere på tværs af kommunegrænser og på den måde skabe en bedre sammenhængskraft i landet (Gaardmand 1993:12).

Selve planen omkring by- og landzoner kom dog først i 1969 med ikrafttræden i 1970. Denne lov kom med en række klare retningslinjer for, hvordan man kunne regulere byudviklingen og på denne måde undgå ukontrolleret 'urban sprawl' (Post, 2009:52). Hovedformålet var at inddеле landet i zoner med klare skillelinjer mellem by, land og sommerhusområder.

4.3 Lovgivning omkring den private ejendomsret og naturfredning

Som planlægger er vores vigtigste arbejdsredskab planloven, men udover denne lov er vi dog også nødsaget til at tage hensyn til andre lovgivninger, hvilket blandt andet kan ses ud fra, hvordan systemet er bygget op (som gennemgået i afsnittet om Det Danske Plansystem). En anden årsag til, at de følgende lovgivninger findes vigtige i lige netop Jyllinge Nordmark casen, er, at de alle går ind og berører den private ejendomsret, og da denne netop er den største problemstilling i projektet, bliver det nødvendigt at gå ind i, hvordan denne normalt bliver reguleret lovligt.

For at kunne svare på spørgsmålet: Hvilke lov- og systemmæssige problemstillinger er der for klimatilpasningen i Jyllinge Nordmark? Vil vi derfor kort redegøre for de lovmæssigheder, vi ser relevante for vores case (lokalplan vil vi dog først udfolde i selve casen). Vi har opdelt disse i fire punkter:

- (1) Grundlovens §73, Den Private Ejendomsret (Grundloven – retsinformation.dk)
- (2) Planloven §§47-49, med udgangspunkt i erstatningsfri regulering (Planloven – retsinformation.dk).
- (3) Ekspropriation (Ekspropriationsloven – retsinformation.dk)
- (4) NATURA2000, kystsikring og å-beskyttelse (COWI, marts 2015).

4.3.1 Grundlovens §73

"Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning" (Grundloven – retsinformation.dk, §73 stk.1).

Grundlovens §73 er yderst vigtig, når vi snakker om situationer, hvor grundejernes rettigheder tilsidesættes - altså situationer, hvor grundejer tvinges til at afgive og sælge deres areal til et fælles gode. En sådan tvangsovertagelse kaldes ekspropriation.

Noget, som derved er værd at nævne i forhold til ejendomsrettens ukrænkelighed, er, at denne ukrænkelighed ikke nødvendigvis skal forstås i ordets egentlige betydning, men derimod som en hensigtserklæring mod en vis beskyttelse af ejendomsretten i form af de betingelser, der skal være til stede ved en ekspropriation. Disse betingelser, som fremgår af grundloven, er som sagt: Almenvellets interesse; at det skal være til gavn for fællesskabet, et lovmæssigt grundlag og, at det skal være mod fuldstændig erstatning til Grundejeren (Mølbeck 2007:18).

4.3.2 Planloven - Erstatningsfri Regulering

"Det har fra starten været et grundlæggende element i byplanlovgivningen, at ingen bebyggelse er noget rent privat anliggende, men nødvendigvis må undergives en vis regulering efter almene hensyn, alt efter dens karakter" - Arne Post (Post 2009:74).

På trods af grundlovens §73 så findes der stadig konceptet omkring erstatningsfri regulering, hvilket er et indgreb i den private ejendomsret, som fremkommer uden ekspropriation. Vurderingen af, om der er tale om erstatningsfri regulering eller ekspropriation afhænger, af projektets omfang, samt et samlet skøn over hvor voldsomt indgrebet er (lovprocesguide.dk).

Dog findes der i planlovens §§47, 47a, 48 og 49 bestemmelser for, hvornår der ikke er tale om erstatningsfri regulering, og man dermed er nødt til at benytte sig af ekspropriation.

4.3.3 Ekspropriation

"Kommunalbestyrelsen kan ekspropriere fast ejendom, der tilhører private, eller private rettigheder over fast ejendom for at virkelig- gøre en lokalplan eller en byplanvedtægt. PLL § 47" (Post 2009: 71), ydermere. *"Når almenvellet kræver det, kan vejbestyrelsen ekspropriere til offentlige vej- og stianlæg. Der kan også eksproprieres til private vej- og stianlæg, når disse er nødvendiggjort af anlægsarbejder på, eller vejadgang i forbindelse, med offentlig v ej. OVL § 43"* (ibid).

Bekendtgørelse af lov om fremgangsmåde ved ekspropriation vedrørende fast ejendom (ekspropriationsloven) er den lovtekst, som berører de metoder, som skal tages i brug ved en

ekspropriation, og derved den lovtekst som skal sikre, at en lovlig ekspropriation, jævnfør grundloven §73, forløber efter hensigten.

Lovens formål er at sikre proceduren ved ekspropriationssager. Den går herefter ind og udskriver bestemmelser for blandt andet tidshorisonter, hvordan erstatningen fastsættes samt klagemuligheder (Ekspropriationsloven - retsinformation.dk).

I henhold til planlægningen i Jyllinge Nordmark kan ekspropriation derfor blive en realitet, hvis stianlægget ikke kan gennemføres som erstatningsfri regulering.

4.3.4 NATURA2000, Kystsikring og Å-beskyttelse

"Areal i byzone som ligger ud til kysten eller som indgår i et samspil med kystlandskabet. Ved revision af kommuneplanen skal kommunalbestyrelsen lægge vægt på, at planen er i overensstemmelse med målet om varetagelse af de nationale planlægningsinteresser i kystområderne" (Post 2009:112).

Naturbeskyttelsesloven eksisterer, selv sagt, for at beskytte naturen i- og omkring Danmarks naturområder, herunder kystområderne. Dette søges gennem loven at blive gjort således at: *"... den sammenfattende planlægning forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen og medvirker til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet"* (Naturbeskyttelsesloven – retsinformation.dk, §1).

Da denne lov ligger på det nationale niveau i planlægningen, medfører, at Naturstyrelsen har ret til at gøre indsigelser imod eventuelle lokalplaner, som de mener vil have en effekt på kystområderne i Danmark, og det er kun i enkelte tilfælde tilladt at inddrage arealer fra kysterne til bebyggelse (Post 2009:112-113).

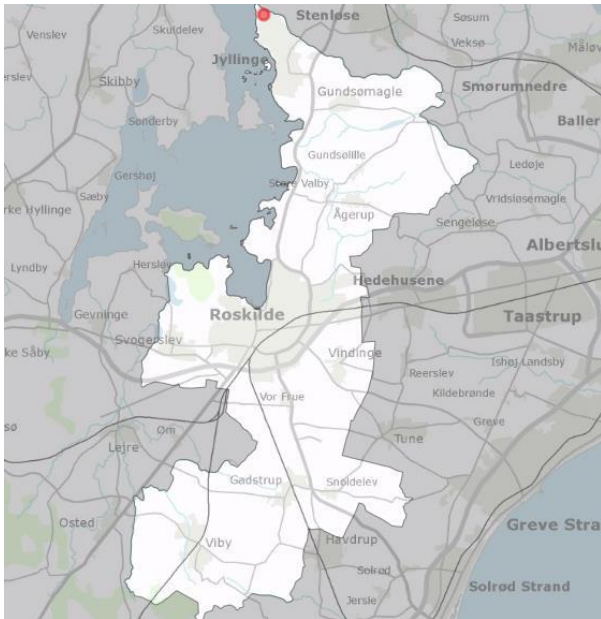
I Jyllinge Nordmark skal man også tage hensyn til Å-beskyttelseslinjen grundet Værebros Å. Denne klausul fremgår i Naturbevarelseslovens §16 og kommer med bestemmelser for hvad man må foretage sig inden for 150 meter fra vandløb (Post 2009:203).

Den sidste miljømæssige forhindring for planerne i Jyllinge Nordmark er naturbeskyttelsesområdet NATURA2000. Dette indebærer to EU direktiver, habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet. Dette kræver, at der skal foretages konsekvensvurderinger af eventuel planlægning, før anlægsprojekter kan gennemføres (COWI marts 2015:13).

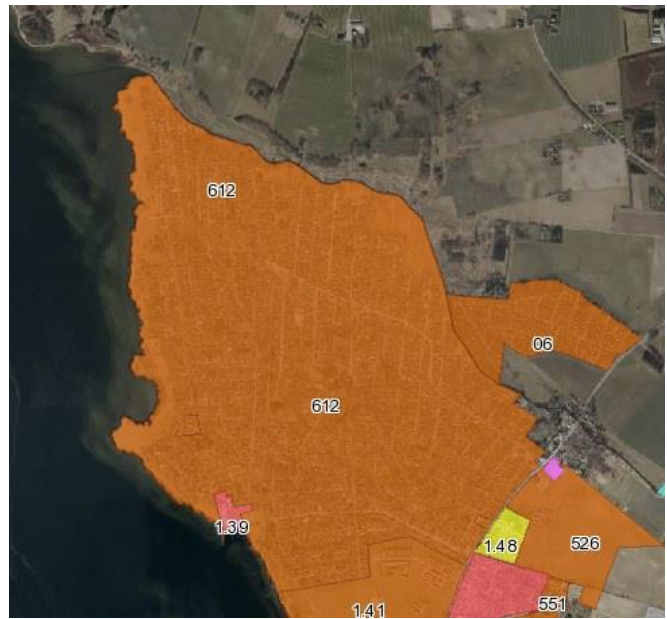
Da vi nu har klarlagt de lovmæssigheder, vi finder vigtige for planlægning og implementering af kystsikringen af Jyllinge Nordmark, vil vi nu dykke ned i selve fortællingen om området.

5.0 Jyllinge Nordmark

Da vi har med en kritisk case at gøre, og vi ønsker en dybere forståelse af Jyllinge Nordmark, altså ikke kun de "... observerbare strukturer og mekanismer" (Juul & Pedersen 2012:282), har vi valgt at dele fortællingen omkring området op i to dele. Del 1 er en historisk gennemgang. Del 2 handler om, hvad en lokalplan er samt den fremtidige sikring af området gennem lokalplan 612.



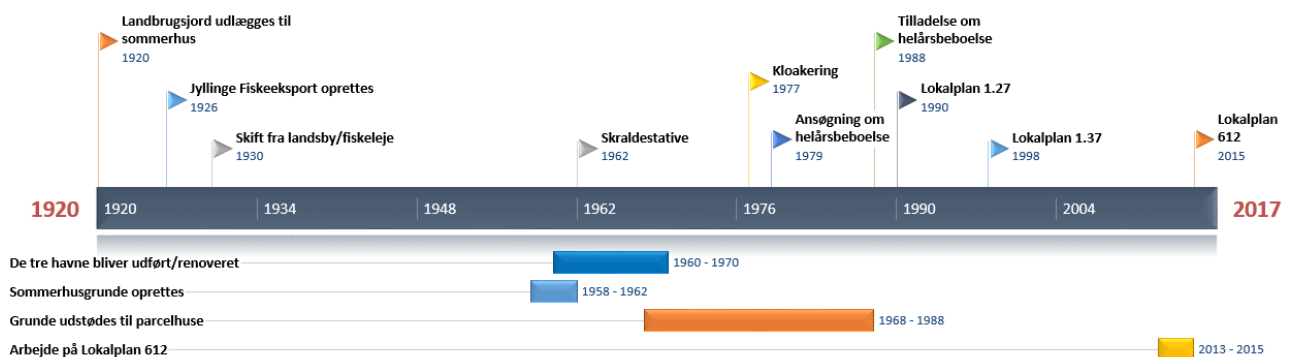
Roskilde Kommune - Jyllinge Nordmark markeret med rød prik



Område for Lokalplan 612

5.1 Del 1 - Historien om området:

Vi befinder os nu i det nordligste hjørne af Roskilde Kommune, som ligger i Region Sjælland. Før strukturreformen i 2007 lå Jyllinge Nordmark i den tidligere Gundsø Kommune.



Jyllinge kan dateres tilbage til omkring 1170, hvor byen opstod som en mindre samling huse, som dannede en lille landsby beliggende langs Roskilde Fjord. Byen har sidenhen udviklet sig fra at være en landsby og fiskeleje, så et sommerhus og parcelhuskvarter til i dag at være en moderne by med villaer og huse og transportmuligheder til Roskilde og København (Værdikataloget Planværkstedet 2014:6).

Efter 1780erne skifter landbruget fra traditionel trevangsbrug til, at gårdene fik deres egne matrikulerede jorde. Skiftet medførte blandt andet, at bønderne begyndte at ligge deres marker brak. Det betød også, at arealer, som blev frigivet fra gårde, der flyttede, nu kunne udstykkes til mindre ejendom og bebyggelse (ibid).

I 1920erne blev en del af denne landbrugsdyrkernes frigivet arealer, som gav plads til at der syd fra Jyllinge by kunne udstødes et beskedent antal sommerhuse langs stranden (ibid).

"Jyllinge var indtil 1930'erne en blanding af landsby og fiskerleje. I dag er de gamle dele omgivet af store parcelhuskvarterer, hvori også det tidligere sommerhusområde Nordmark indgår".
(denstoredanske.dk 2)

Jyllinge består i dag af tre havne. Den gamle fiskerihavn blev anlagt i 1870 efter udviklingen af området, hvilket gik fra, at alle fiskerne hver især havde anlagt deres egne stenbroer til bådpladser. Den gamle havn fungerede uforandret indtil 1968, hvor havnen blev udvidet og istandsat. I starten af 1960erne blev der nord for byen bygget en bådhavn, og i slutningen af 1960erne blev der syd for Jyllinge bygget endnu en lystbådshavn (Værdikataloget Planværkstedet 2014:6 og roskildenord.dk).

Før anden verdenskrig havde Jyllinge 40 erhvervsfiskere. I 1926 oprettede en gruppe af lokalfiskerne så Jyllinge Fiskeeksport, hvis primære salg var ål (Værdikataloget Planværkstedet 2014:6).

I 1950 var velstanden i Danmark stigende. Det var dog de færreste, der havde biler på dette tidspunkt. Den kollektive trafik var dog også blevet bedre, så selvom man arbejdede i København,

kunne der pendles med bus og tog ind til hovedstaden. Arbejdere behøvede derfor ikke længere at bo i storbyen, hvilket resulterede i, at det blev attraktivt at flytte ud på landet, hvor der var frisk luft og plads til friluftsliv (denstoredanske.dk 3)

Fra slutningen af 1950'erne til begyndelsen af 1960'erne bliver mange af græsarealerne fra landejendommene i Jyllinge Nordmark udstykket til sommerhusgrunde og solgt ud. Det var især københavnere, der købte disse grunde (Værdikataloget Planværkstedet 2014:7).

I tiden fra slutningen af 1960'erne og op gennem 1970'erne udstykkes en del af arealerne syd fra byen til parcelhusbyggerier, og parcelhusbyggerierne udvides til resten af Jyllinge-området op gennem 1980'erne (Værdikataloget Planværkstedet 2014:6).

I 1962 bliver der i området opsat skraldestativer, men da området kun er til halvårsbeboelse, tømmes skrald kun i sommerhalvåret. Først i 1977 kommer der kloakering til området (ibid).

Områdets brugere er på dette tidspunkt, selvom det ikke er lovligt, begyndt at opholde sig i husene hele året rundt. Der ansøges derfor i 1979 om at få lov til at benytte området som helårsbeboelse. Denne proces tager dog mange år, og først i 1988 kommer den endelige tilladelse (ibid).

I 1990, gennem Lokalplan 1.27, omdannes Jyllinge Nordmark fra sommerhusområde til byzone, og muligheden for helårsbebyggelse er endelig en realitet. Dette skal ses som det store vendepunkt, der har gjort Jyllinge Nordmark til det område, det er i dag. Det var også i samme lokalplan, at stien langs fjorden og åen blev indskrevet (ibid). Efter den har været henlagt i mange år, begynder stien igen, at optræde og blive diskuteret på ny i Lokalplan 612.

Lokalplan 1.27 blev i 1998 erstattet af Lokalplan 1.37, som er gældende lokalplan, indtil 612 træder i kraft.

Rent politisk blev Lokalplan 612 Jyllinge Nordmark så endeligt vedtaget den 25. november i 2015. Der er dog alligevel stadig politisk uenighed fra mindretallet, hvilket senere kan få konsekvenser

for det videre forløb. Venstre og De Konservative er stadig uenige med stiføringsystemet som værende realiserbart, da det krænker grundejernes ejendomsret. På trods af disse to partiers indsigelser, blev de nedstemt af de andre partier, og herved fik Jyllinge Nordmark endelig godkendt Lokalplan 612.

Når nu denne plan træder i kraft, ved vi dog, at der stadig er enkelte grundejere med særinteresser og modstand mod stiføringen, der risikerer at tvinge kommunen til at ty til ekspropriering, hvis altså klimaforebyggelsen ikke skal trækkes i langdrag.

5.2 Del 2 - Sikring af området, Lokalplan 612

"I en lokalplan kan Byrådet fastsætte bindende bestemmelser for et områdes fremtidige anvendelse. En lokalplan skal dels indeholde en redegørelse for planens intentioner og forhold til anden planlægning, dels en række bestemmelser, som angiver de præcise retningslinjer for området. Ifølge Planloven skal der udarbejdes en lokalplan, inden et større byggeri, anlægs- eller nedrivningsarbejde sættes i gang. Hensigten er, at Byrådet hermed har mulighed for at skabe en ønsket udvikling af de fysiske omgivelser og høre borgernes mening" (Lokalplan 612:4).

I forbindelse med klimatilpasningen og stormflodssikringen i Jyllinge Nordmark har Roskilde Kommune udsendt Lokalplan 612, der blandt andet indeholder en række tiltag til at realisere disse.

Det første, planen lægger ud, er, hvorfor lokalplanen er blevet til. I denne forbindelse nævnes det, at der i de seneste år i området har været mange problemer med oversvømmelser. Dette gør det derfor nødvendigt at lave tiltag, som sikrer, at områdets borgere ikke bliver lagt under vand igen. Af specifikke forhold, som især gør sig gældende i denne situation, kan stormen Bodil nævnes, der i december 2013 satte over 200 husstande under vand, da vandstanden ved Roskilde Fjord steg med over to meter. Området var i 2015 igen under oversvømmelse. Vandstanden steg dog denne gang kun med 1,3 meter, da lokalbefolkningen, grundet deres tidligere erfaringer, nu var i bedre beredskab. Dette betød, at der var væsentligt færre skader. Det er dog ikke kun, når området rammes af stormfloder, at vandstanden skaber problemer i området. En anden faktor, som gør klimatilpasning nødvendigt i netop Jyllinge Nordmark, er, ifølge Roskilde Kommune, at

grundvandet i dette område lægger meget højt. Dette bevirker, ifølge lokalplansforslaget, at naturlig nedsivning af regnvand, er dårlig, og derfor et ekstremt stort problem (Lokalplan 612:6-9).

Formålet med Lokalplan 612 beskrives således:

"... at fremtidssikre bebyggelsen i Jyllinge Nordmark mod øget nedbør og stormflod. Hændelser som vil tage til med klimaforandringer, der medfører flere storme, kraftigere regn, påvirkning af grundvandsstanden og en gradvis stigende vandstand i fjorden. Klimatilpasningen af området skal ske på en måde, hvor Jyllinge Nordmark fortsat kan udvikle sig som et attraktivt og varieret boligområde med udgangspunkt i områdets iboende kvaliteter" (Lokalplan 612:13).

De tiltag, der tidligere har været, som har skullet sikre mod oversvømmelser, hvilket har udformet sig ved regulering således, at husstande skal lægge i kote 1,5 meter, har det dog vist sig ikke at være tilstrækkelige, hvilket Bodilstormen var et bevis på.

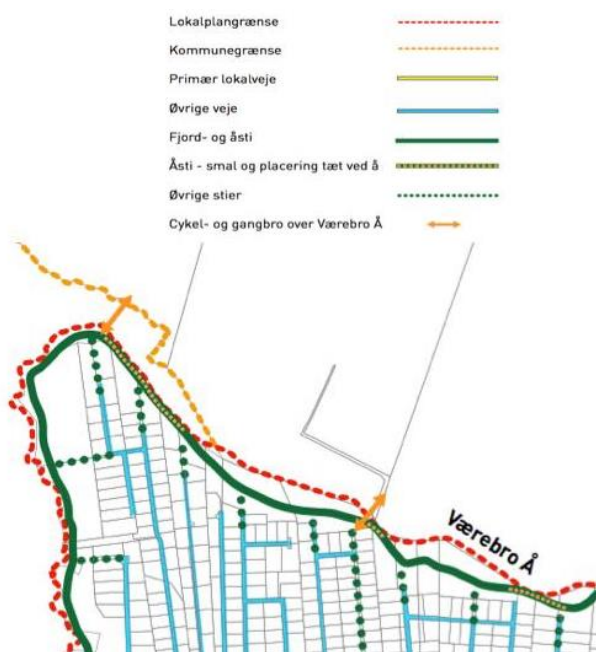
Klimatilpasningen blev derfor ændret fra kun at omhandle afledning og håndtering af nedsivning af regnvand, til at der nu i den fremtidlige plan også indbefattes en decideret stormflodssikring. Selve sikringen bliver udlagt på en måde, hvor man forsøger at mindske påvirkningen på områdets natur så lidt som muligt (Lokalplan 612:14).

Lokalplanen har ud over ovennævnte sikringstiltag også indskrevet regulativer, der berører en by, og som tager hensyn til planregulativer på øvre niveauer, således at statslige, regionale og kommunale interesser varetages. Til dette kan nævnes bestemmelser, der omhandler: område og zonestatus, anvendelse, udstykning, vej-, sti- og parkeringsforhold, bebyggelsens omfang og placering med mere.

En af disse betingelser, som har fået betydning for klimapasningen, er offentlig tilgang til fjord og å. I lokalplanen nævnes (Lokalplan 612:24-25):

"Lokalplanen skal sikre god tilgængelighed for alle de borgere, som gerne vil gå eller løbe en tur langs fjord og å, hvorfor stiforløbet, der har været udlagt i lokalplanlægningen siden 1990 langs

fjorden og Værebros Å, fastholdes. Stien indgår tillige i byrådets Grøn Blå Strategi i den såkaldte "Jyllingerute" (Lokalplan 612:25).



Kort over stisystemet (Lokalplan 612:74-75 - Redigeret)

Det er netop denne stiføring, som er en af de interessante plantiltag for netop Jyllinges Nordmarks fremtid, da denne stiføring har været henlagt i langt tid og nu ser ud til at kunne stå i vejen for hele klimatilpasningsplansprocessens forløb, da denne sti, trods den er indskrevet i lokalplanen, stadig ikke har fået alle grundejeres eller byrådspolitikeres opbakning. Dette bevirker, at de få uenige borgerere, der bor i området, kan stå i vejen for klimatilpasningen. Der er nemlig risiko for, at den ikke kan blive realiseret, uden at det ender ud i et længere juridisk slagsmål.

Lokalplanens bestemmelser for stiføringen bliver udlagt som §5 stk. 3:

"Der udlægges et sammenhængende rekreativt stiforløb langs fjorden og Værebros Å med en principiel linjeføring som vist på kortbilag 7. Langs digeanlæg placeres stien på ydersiden. Stien udlægges i en bredde på 2,5 meter og anlægges i en bredde på maksimalt 1,5 meter. For passager angivet med særskilt signatur, gælder at stien placeres i nær tilknytning til åen og med et maksimalt stiudlæg på 1,5 meter og et maksimalt stianlæg på 1 meters bredde. Stien skal indpasses naturligt i omgivelserne og skal anlægges som grus- natur og/eller trampesti og kan suppleres med trædæk ved passage over vand. Stien må ikke belyses. Før anlæg skal en præcisering af linjeføringen sikre, at indbliksgener til boliger, så vidt muligt undgås" (Lokalplan 612:47).

Af andre udfordringer ved planlægningen til netop dette område, der kan nævnes, er, at det bærer på en høj naturværdi. Disse miljømæssige hensyn er derfor vigtige at have in mente. Af disse kan følgende nævnes: Kystnærhedszone, naturbeskyttelse, grundvand, strand- og åbeskyttelseslinjer (Lokalplan 612:26-29).

Når der skal tages hensyn til naturen, samtidig med at der klima- og stormflodssikres, udfordres lokalplanlægningen, da disse ligger på national niveau i planhierarkiet.

Nu, hvor vi har kigget på de metodiske og teoretiske udgangspunkter i specialet samt de fysiske- og historiske forhold i Jyllinge Nordmark, kan vi gå videre til den egentlige analyse og diskussion.

Vi ved på nuværende tidspunkt, at Jyllinge Nordmark er et område med en lang historie, hvis trinvis udvikling desværre er med til at give området problemer med klimahåndtering den dag i dag. Vi er klar over, at visse aspekter af den igangværende klimatilpasning også volder problemer hos enkelte private grundejere, som ser sig kørt ned af kommunen, da den politiske beslutning grunder sig på, at den økonomiske hjælp til grundejerne kommer på bekostning af udførelsen af et stisystem. Dette stisystem kommer til at ligge igennem disse private grundejeres baghaver, da denne er planlagt til at skulle forløbe langs Værebros Å.

Vi har i denne forbindelse afholdt interviews med interessenter på begge sider af denne kamp omkring stisystemet. Analysen vil derfor tage udgangspunkt i respondenternes udsagn omkring, hvordan de føler, kommunikationen omkring stien har været. Formålet med analysen bliver derved at afklare, hvad de forskellige planlægningsmæssige udfordringer betyder for klimatilpasningens rettidige udførelse. Ydermere vil der blive diskuteret, hvorvidt denne kommunikation, gennem Patsy Healeys anbefalinger, ville kunne forbedres, således at eventuelle fremtidige gnidninger undgås.

Vi ser dette som en nødvendig diskussion at tage, da vi gennem David Harvey ser, at retten til byen bliver udfordret for den enkelte. Samtidig bemærker vi/bider vi mærke i et brud med den private ejendoms ukrænkelighed for den ellers ressourcerstærke borger. Derfor er diskussionen særligt vigtig, da klimatilpasningen ellers i værste tilfælde vil blive forsinket, grundet de juridiske slåskampe. Grundejeren er villig til at overtage sagen om sin grund.

6.0 Analyse og Diskussion

Jyllinge Nordmark viste sig meget tidligt i processen at være et ekstremt komplekst område at planlægge i. Denne kompleksitet gav sig til kende gennem de lovmæssige aspekter herunder planniveauerne, samt interessemæssige konflikter bestående af politiske, planlægningsmæssige, samt personlige interesser, der gjorde sig gældende i lige netop dette område.

Da stormen Bodil ramte i december 2013, blev det gjort meget klart, at Jyllinge Nordmark var et område, der, grundet sin tidligere status som sommerhusområde, viste sig at være ekstremt dårligt udrustet til håndteringen af de store mængder vand, der nu skyllede ind over området. Dette har bevirket, at det er ekstremt vigtigt for områdets fremtidige overlevelse, at klimatilpasningen bliver en realitet så hurtigt som muligt. Det viste sig også, at der ikke kun var brug for tilpasning, som inkluderede afledning og nedsivning af regnvand, men at området også skulle sikres imod stormfloder.

For lige at få et indblik i, hvad projektet kommer til at koste, har vi valgt at medtage den seneste information fra Borgermødet den 7. januar 2016. Her finder vi budgettet for stormflodsikringen. Det fremlægges således, at byrådet forudsætter, at grundejerne selv betaler, men der ydes bidrag på 11.3 millioner kroner fra Roskilde og 658.000 kroner fra Egedal Kommune. Tilladelser til realisering sker efter kystbeskyttelseslovens § 16 samt indhentning af nødvendige VVM-redegørelser (roskilde.dk 1). Det skal her pointeres, at kommunen økonomisk vælger at hjælpe med klimasikringen på trods af, at de på neo-liberalistisk vis godt kunne vælge at lade værre.

6.1 Analyse på de historiske og fysiske forhold

Regeringen og Kommunernes Landsforening indgik en aftale om, at alle kommuner skulle udarbejde en klimatilpasningsplan inden udgangen af 2013 (klimatilpasning.dk). På dette tidspunkt var problemstillingerne i Jyllinge Nordmark ikke anderledes end alle andre steder i Danmark. Planlæggeren fra Plan og Udvikling i Roskilde Kommune fortæller også, at de var hurtige til at komme i gang med klimatilpasningsplanerne.

"... vi er altså sådan en kommune, som måske er lidt kendt for at være på forkanten [...] Hvor der har været sådan noget overfladisk regnvandshåndtering gennem mange år. Så har vi, gik vi ret tidligt i gang med at lave klimatilpasningsplan, [...] der lavede vi ligesom en strategi og vi lavede en handlingsplan [...] sådan virkeligt handlingsorienteret klimatilpasningstilgang vi har her i kommunen" (Planlæggeren:1).

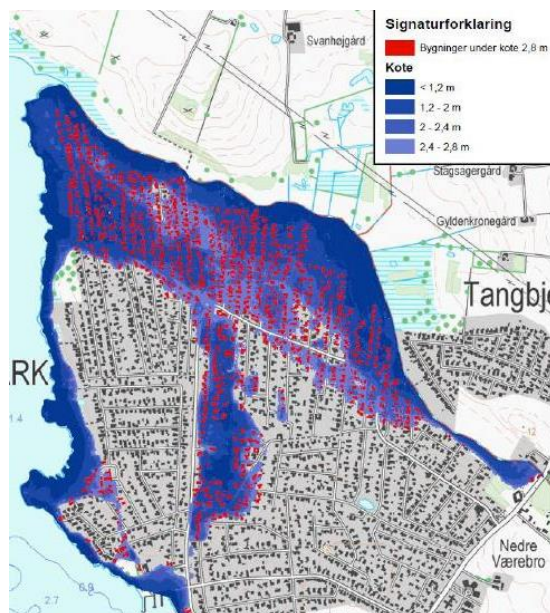
Kommunen havde altså allerede, da Bodil kom, været i gang med at arbejde med problematikkerne omkring håndteringen af ekstrem regn.

Formanden for grundejerforeningen i Bodshøjgaard fortæller også, at man allerede siden 2007 var i gang med at sikre området.

"Jeg mener vi startede i Jyllinge Sommerland i 2007 og kæmpet for at vi skulle have lavet noget sikring herude. Den gang var det ikke så meget fjorden, der var det mere åen der havde oversvømmelser, altså skybrudshændelser og sådan noget, og da kommunerne så skulle have lavet en klimaplan, det blev politisk besluttet for nogle år siden, der var jeg aktiv i arbejdet" (Formanden:1).

Når vi går ind og studerer områdekort for Jyllinge Nordmark, kan vi også se, at området slet ikke har været gearet til at kunne modstå de ekstreme vejrforhold, da grundvandet blandt andet ligger højt, hvilket betyder, at nedsivning og afledning af regnvand er svært at håndtere i området.

Derudover grænser området op til både Roskilde Fjord og Værebros Å, hvilket bevirker, at når vandstanden i fjorden stiger, vil vandet i åen også stige. Når Værebros Å går over sine bredder, indebærer dette meget store mængder vand, som medfører, at huse i de lavtliggende områder i Jyllinge Nordmark oplever oversvømmelser.



Område i fare for oversvømmelse (Grontmij 2013:3)

Da Bodil rasede, havde det store konsekvenser for klimatilpasningen i Jyllinge Nordmark. Planlæggeren fortæller selv, hvordan de var nødt til nærmest at starte forfra, da den primære problemstilling hurtigt viste sig at være en anden end først beregnet.

"[det, red.] ... er jo egentligt et område vi har haft fokus på de sidste fem års eller sådan noget som også er øverste fokus på vores klimatilpasningshandlingsplan at kigge på det, så der har allerede været ude og lave nogle forbedringer af noget håndtering af vand i nogle grøfter derude og sådan noget, og altså mens vi var i gang med det, så kom der lige Bodil-storm og så kan man sige så nulstillede vi jo hele" (Planlæggeren:2).

Det har altså vist sig at være lidt af en større udfordring for Kommunen. De var naturligvis opmærksomme på områdets karakter, da de i forvejen havde arbejdet med det i en længere periode, men som Planlæggeren, der har siddet med lokalplanen, siger, er området specielt kompliceret, da der er mange hensyn at tage stilling til, som rækker ud over hensynene til grundejernes matrikler, og hvordan planlægning påvirker dem. Der er også lov og naturmæssige hensyn, og det er ikke altid lige let at få lovgivningerne til at tale det samme sprog.

"Man var dog også hurtigt ude for at hjælpe borgerne efter stormen, og allerede inden der officielt var sat fokus på problemstillingerne, var man gået i gang. Politikeren fortæller at "... forinden inden det officielt kom på dagsordenen, der tog borgmesteren en runde med de forskellige partier, uformelt, for at ligesom høre om man kunne, ligesom afblege det, den plan, eller de punkter, som der senere kom" (Politikeren:1).

Vi mener, at det giver god mening, at både den politiske fløj og det kommunale har vist interesse, da man gerne har ville sikre skattegrundlaget i området. Der har været stor interesse for at klimasikre området, og efter stormen Bodil skete, kom stormfloder også med på dagsordenen. Dette har noget at gøre med, at, hvis området ikke sikres mod klimaet, ender det med et større tab end de rene renoveringsomkostninger. Hvis ikke man får sikret Jyllinge Nordmark, så risikerer man samtidig et tab af selve området i sin helhed. Dette kommer til udtryk, når Harvey siger, at: "Property-market booms in Britain and Spain, as well as in many other countries, have helped power a capitalist dynamic..." (Harvey 2008:29). Denne tankegang kan føres videre til Jyllinge Nordmark, både hvis området ender med at ligge under vand men også ved, at det holder op med at være et sted, hvor man ønsker at bo.

I samme Harvey-tanke opstår der dog i denne sag også en problemstilling omkring de økonomiske 'rettigheder'. I og med at politikerne har lagt penge i klimatilpasningen, mener de også, at de herved har magt til at bestemme, hvordan disse penge kunne retfærdiggøres. Dette resulterede så i at den henlagte sti blev bragt op på ny.

Stien er dog endt ud i en intern politisk uenighed, omkring hvorledes: 'Dette nu er en god idé eller ej'? I hvert fald er den kommet med i lokalplanen, da der var politisk overvægt af dem, som stemte for. Mest af alt virker det til, at kommunen foretrækker, at denne sti blev henlagt, da den jo nogle steder vil berøre nogle private områder, hvis grundejere er uenige i, at det er retfærdigt, at 'retten' til deres grund skal være offentligt tilgængelig. Når vi så ser på citatet; "*... the rights of private property and the profit rate trump all other notions of rights*" (Harvey 2008:23), så står det altså klart at den sidste halvdel af denne - omkring profitten - er altoverskyggende i planlægningen.

"Retten" til byrummet er altså pludselig blevet til en kamp i Jyllinge Nordmark, hvilket i bund og grund er en sag, hvor flertallet - både blandt politikere og borgere (som ikke mister dele af deres private grund) – mener, at opsætningen af stien gavner fællesskabes interesser.

Når nu kommunen har 'retten' til at udforme og eksekvere den fremtidige plan, kræver det også, at der er enighed fra borgere, som bor i området. Dette medfører således, at 'retten' til Jyllinge Nordmark og rettigheder generelt bliver en kompleks sag.

Vi oplever allerede fra første udkast til sikringen, at den måtte ændres fra at være et dige langs Værebros Å til at blive et højt vandlukke ved udmundingen grundet uenighed blandt borgerne. Den originale anlægsplan havde godt nok til formål at beskytte området imod kommende oversvømmelser, men at "*... bygge et dige hele vejen igennem og man ville altså var det 25 meter i bredden og så skulle det være næsten 3 meter højt*" var ilde set. Grundejeren forsætter: "*Det vil sige at du var inde i, du var inde i huset. Det blev jeg ved med at sige det kan man ikke men det ville de altså ikke forholde sig til*" og som sådan synes han også at det var en forkert løsning fordi "*Det er ude i et NATURA 2000 område, der er nogle gravhøje pis og papir alt mulig ik. Men det skal hele tiden gøres op imod alternativet, hvor meget natur der skal ødelægges den anden vej. Hvis du på 8 km skal fjerne alt naturen ned til en å som er fredet, det det man værner jo også om vandløb og sådan noget så det er ikke bare lige. Så jeg tror det er endt godt, men det er kun på det sidste halve år. Så det har været halvanden år i sådan et vildnæs ik*" (Grundejeren:5).

Samtidig kræver det danske planhierarki også, at lokalplanen er i overensstemmelse med de øvrige myndigheder.

I naturområdet i Jyllinge Nordmark, er der ud over samstemning med grundejer også naturen og fredninger at tage hensyn til. Hvis initiativer til beskyttelse af storm og oversvømmelsen, har konsekvenser for diversiteten i området, vil kommunen alligevel ikke kunne realisere deres klimaplanlægning, uanset om de har borgermæssig eller lokalpolitisk opbakning.

"...nu er det sådan den lokalplan jeg sidder med der ik og vi har siddet med kystsikringen som, det ligger jo i NATURA2000 området, vi har strandbeskyttelseslinjen, vi har å-beskyttelseslinjen, vi har natur, altså vi har landskabsfredninger, vi har ehh, ja vi har det hele, samtidig så har vi også nogle kystbeskyttelseslove, som bliver forvandlet af kystsikringsdirektoratet, som siger vi er hævet over alt lovgivning, samtidig med at vi har nogle som prøver at [Planlæggeren griner] forvalte noget miljølovgivning, og der står man sådan lidt, og hvem bestemmer over hvad, og det har man sådan ikke selv helt selv fundet ud af. Så der er sådan hmm sådan meget uklart kan man sige snitflader der er i lovgivningerne der er omkring kystsikring i hvert fald" (Planlæggeren:2).

Naturbeskyttelsen gør, at planlægningen bliver svære at håndtere. Området ud mod Roskilde Fjord og det første stykke af udløbet fra Værebros Å til fjorden ligger i NATURA2000 området, og på grund af paletten af ting, som der skal tages hensyn til, hvilket Planlæggeren også nævner i ovenstående citat, kompliceres Planlæggerens arbejde yderligere.

Ovenstående citat viser også klart, at kommunen ønsker, at det på lovmæssige område ville være ønskværdigt, at nogle love blev ændret, når kommunen skal samarbejde omkring en planlægning, der er så kompleks som Lokalplan 612. Det har for kommunen ikke været let at løfte opgaven. Vi bider især mærke i hele sagen omkring kystsikringen, der har givet 'planlæggerne grå hår'.

Planlæggeren udtrykker så: *"kystsikringslove [...] siger vi er hævet over alt lovgivning"* (ibid), hvorefter hun underbygger dette argument med, at de er *"... sådan [man, red.] meget uklart kan man sige snitflader, der er i lovgivningerne, der er omkring kystsikring i hvert fald"* (ibid), er med til at besværliggøre planlægningen.

Det har altså vist at være lidt af en større udfordring for Kommunen. De var naturligtvist opmærksomme på områdets karakter, da de i forvejen havde arbejdet med området i en længere periode, men, som Planlæggeren siger, er området specielt kompliceret, da der er mange hensyn

at tage stilling til, der rækker ud over hensyn til grundejernes matrikler, og hvordan planlægningen påvirker dem. Her er der nemlig også love og naturmæssige hensyn, og det er ikke altid lige let at få lovgivningerne til at tale det samme sprog.

Dansk Naturfredningsforening har netop til kystsikringen af Jyllinge Nordmark her i januar 2016, indgivet en klage omkring, hvorledes anlægsprojektet skader naturen i området. De mener ikke selv, at deres klage vil forsinke selve kystsikringsprocessen, da foreningen mener, at klagen sideløbende kan behandles, imens andre lovmæssigheder, såsom VVM-undersøgelser forløber. Selve klagen skal derfor nu behandles i Miljø- og Naturklagenævnet (sn.dk 1)

Ud over de klima- og naturfredningsmæssige udfordringer, er der også en anden underliggende struktur, man er nødt til at have med i en case som Jyllinge Nordmark. Dette er de givne historiske betingelser, der gør sig gældende, når man skal lave en ny lokalplan. I og med at området ikke originalt har været udlagt som byzone, men derimod har været igennem en lang og trinvis udvikling, betyder det altså, at den nutidige planlægning, altid vil påvirkes af fortidens ekko.

"Jyllinge Nordmark danner følelsen af sommerhus sig tydeligt. Tæt og lavtliggende huse, opført med brædder og små veje som flere af dem ikke har så meget som en rist til at kunne aflede vandet væk og blot for dagens småregn er der flere steder vandpytterne som mere mindre om små søer. Vi beslutter os for at vi lige kan slå lidt af tiden ihjel inden interviewet med Grundejeren ved at tage ned til fjorden og tager lidt billeder fra det smukke naturområdet og stedet jo er. Derefter begynder vi stille og roligt at gå ned af vejen som fører ned til Grundejerens hus [...]Området er smattet" (feltnoter, Grundejeren).

Overstående feltnote var bekræftende for os både omkring områdets historie, og for at det er et gammelt sommerhusområde, som stadig er under transformering. Ydermere bekræftes vi også i områdets store behov for dét, at klimatilpasningsplanernes realisering ved at selv små mængder regn forvolder store problemer for lokalbefolkningen.

Det bliver altså meget hurtigt tydeligt, når man befinder sig ude i området, hvilke problemer, der er i forhold til blandt andet afledning af regnvand. Dét, at området tidligere var et sommerhusområde, er, som tidligere nævnt, et historisk aspekt, der er svært at komme udenom.

Selv i den korte periode, vi har befundet os i Jyllinge Nordmark, har vi ikke kunnet undgå at bemærke eller opleve, hvordan området ikke er gearet til håndtering af et regn- og blæstfyldt klima. Vi oplever, at vejrforholdene siden 1990 har ændret betingelserne for planlægningen så radikalt, at stedets områdemæssige karakterer ikke rigtigt egner sig som byzone længere.

Omdannelsen fra sommerhus til byzone giver dog mening, når Harvey bringes ind i diskussionen.

Dét, at borgmester Erling Bjergbakke (A), som styrede fra perioden 1990-1994 (sn.dk 2), gav sin underskrift, og at byrådet samlet vedstemte Lokalplan 1.27, medførte, at området i 1990 blev omdannet. Dette har på dette givne tidspunkt været en kæmpe fordel for den daværende Gundsø Kommune. Transformeringsen kunne sikre, at skatten fra borgerne ville blive indbetalt året rundt. Ydermere har byzonestatusen medført, at infrastrukturen i området er blevet forbedret ud fra blot at nævne at: afhentning af skrald sker helårs, der skal være vandværksvandsføring til huse, der skal være kloakering og politiet skal bruge færre ressourcer på borgere, som bor ulovligt med mere (Lokalplan 1.37).

Som svar på arbejdsspørgsmålet: Hvad betyder Jyllinge Nordmarks historie for planlægningen i dag? Der kan vi se at omdannelsen ikke kun har skabt fordele. Det har også medført, at behovet for at klimasikre er blevet større, da den værdiforøgelse, som permanentboende borgere medfører til området, ønskes beskyttet. Dette kan dog ses som et uforudset problem, da man i en Harvey kontekst altid vil forsøge at øge et områdes markedsværdi, da denne, som sagt, tiltrækker ressourcestærke borgere, der betaler skat. Problemet med klimasikringen er først kommet godt 20 år senere og man kan derfor argumentere, at dette ikke har været en bekymring på daværende tidspunkt. Tværtimod gav omdannelsen fra sommerhus til helårsbeboelse i første omgang kun positive afkast i mange år, hvorfra vi, kan afskrive behovet for klimasikring, som en ting man ikke har kunnet spå om på daværende tidspunkt.

I dette afsnit har vi gennemgået de historiske og naturmæssige udfordringer i planlægningen af Jyllinge Nordmark. Til dette har vi også gennemfået nogle af de første problemer som Grundejeren har mødt i denne forbindelse. Vi vil derfor nu gå ind i de deciderede kommunikative udfordringer som planlægningen er stødt på.

6.2 Analyse af de kommunikative udfordringer

Da planlægning i dag ikke blot handler om fysisk regulering, men "... omfatter aktiviteter, der involverer konfliktende tankeformer/diskurser og interesser og mangeartede aktører fra offentlige myndigheder, politiske institutioner, aktører i markedsøkonomien og det civile samfund. Planlægning har følgelig også et stort arsenal af konfliktstof mellem forskellige aktører, interesser og perspektiver og mellem forskellige planlægningsmål og -midler" (Jensen et.al. 2007:12), vil vi behandle, hvordan netop dette udspiller sig i vores case.

Vi valgte først at skrive feltnoter den dag, hvor vi afholdt interview med Grundejeren. Dette skyldes, at det netop denne dag rigtig gik op for os, at det var rigtige mennesker med følelser, som vi arbejder med. I specialet må vi derfor have i bagehovedet, at disse følelser hurtigt kan gå ind og farve vores primære empiri i og med, at respondenterne angiveligt må have en egennyttig interesse i at farve os mest muligt i et forsøg på at få os til at tale deres sag.

Trods vi forsøgte at forholde os 'professionelle' og distancerede os til vores respondenter, blev vi alligevel berørt følermæssigt under interviewet med Grundejeren.

Vi oplever interviewet med Grundejeren således:

"Så da vi efter interviewet går ned langs de smattede veje og ned imod bussen har vi næsten helt ondt i maven af at det jo er mennesker vi har med, med stærke følelser impliceret" (feltnoter, Grundejeren).

Vi havde ikke rigtigt været opmærksomme på vores egne følelsesmæssige påvirkning, før vi egentligt begav os ned imod bussen og reflekterede, over at vi på dagen, hvor *"vi får optaget næsten en time men fik snakket med Grundejeren i næsten 4 timer. Vi får også snakket med Grundejerens kæreste [Et par som, red.] [...] efter stormfloden Bodil [...] har boet sammen med [...] deres sammenbragte familier i en skurvogn i næsten 1 ½ års tid"* og muligvis har deres historie omkring det *"at deres modstand, har sikret processen til at lodsejers grunder er blevet stormsikret og der ligger også nogle økonomiske tungt overveje dele i alt den her sag som har betyder at andre har set sig imod dem"* (feltnoter, Grundejeren).

Muligvis var det fordi, vi snakkede i så langt tid med både Grundejeren og hans samlever, at deres fortællinger omkring, at *"det har gjort det meget psykisk hårdt at fra før at have en godt naboskab*

er det ikke længere særligt rart at bo i området", berørte os følelsesmæssigt, da det her for alvor kom ind under huden på os. Nu havde historien omkring stien ligesom ændret situationen/konteksten, således at den ikke længere kun drejede sig om økonomiske interesser, men derimod i lige så høj grad nu viste, at "*alt det postyr har gjort det ubehageligt at bo i området selv om de elsker deres hus og udsigt*", og altså også påvirkede det sociale liv og de relationer, som hører dertil (feltnoter, Grundejeren).

6.3 En sag med modstridende argumenter

Det står os klart, at vi har med en case at gøre, hvor der er mange modsatrettede argumenter i spil og mange uenigheder/stridigheder, der gør det svært at finde et fælles standpunkt mellem parterne. Dette grunder i, at der i denne case er mange følelser på spil for alle interessenterne i området.

Siden stormen ramte Jyllinge Nordmark i 2013, har det betydet en stor omvæltning for mange mennesker, der har været tvunget fra hus og hjem og ud i skurvogne. Selv nu lidt over to år efter er der stadig borgere, som endnu ikke er kommet tilbage til deres hus og stadig lever i skurvogne. Området er stadig ikke sikret, hvilket både skaber utryghed og stavnsbinding, da grundene er så godt som umulige at sælge grundet den store risiko for oversvømmelse.

Denne følelsesmæssige tilknytning til klimasikringen har medført stridigheder blandt borgerne - både på det personlige, interessebaserede og økonomiske plan. Dette lader til at føre til en situation, hvor visse faktuelle ting bliver glemt af de forskellige parter i forbifarten, når deres mening gives til kende, og uenighederne begynder at skinne igennem.

"Så derfor, der synes jeg sommetider, at de har en argumentation som ikke rigtig har hold i virkeligheden, og det er sådan kan gøre mig lidt ærgerlig, det er folk de folk dér. Og så er der sådan en som ham der, han kan også godt være modstander, men han bor så højt også, så han har ikke fået vand ind" (Formanden Køreturen:5).

Formanden lader til at være uvidende om, hvorvidt implicerede grundejere, som ikke synes, at stien er en god idé, har haft problemer med oversvømmelse eller ej. De behøver altså, ifølge Formanden, ikke at frygte for deres ejendom og kan derfor uhæmmet bekæmpe stien.

Om der her er tale om decideret mudderkastning er svært at sige, da det som sagt er et emne, som ligger parterne tæt på sinde, da det jo handler om overlevelsen af deres hus og hjem. Når emnet er så følelsesladet, som det er, så bliver der også smurt tykt på, når man vil gøre sin mening til kende, og når Formanden så bliver spurgt ind til, om Grundejeren har noget på spil overhovedet, så lyder svaret også:

"Nej, det har hans bagboere, og sådan nogen uden udsigt. Så det kan man sige, at det er det her når egoismen den virkelig træder i karakter" (Formanden Køreturen:5).

Spørger man derimod Grundejeren ind til disse forhold om, hvorvidt han har ligget under vand, så får man dog et andet svar: *"... det hele har været, altså, ødelagt ik så vi har boet i skurvogn i, ja halvanden år"* (Grundejeren:3).

Vi kan altså her se, at Formanden ikke nødvendigvis har haft alle fakta på plads, når han påstår, at Grundejeren ikke har ligget under vand og derfor ikke har noget at tabe ved at kæmpe for sin baghave. Vi kan derfor konkludere, at der i dette tilfælde må være en vis form for "not in my back yard"-effekt i spil for Grundejeren, da han angiveligt er interesseret i, at klimasikringen skal blive en realitet, men at han samtidig ser det som urimeligt, at det lige er ham, der skal lægge baghave til denne realitet. Dette især når man gang på gang får at vide fra både Formanden og Planlæggeren, at stien i sig selv ikke har noget med klimatilpasningen at gøre. Ønsker man at finde svaret på, hvorvidt stien er en del af klimasikringen eller ej, behøver man dog ikke lede længere end på Roskildes hjemmeside, hvor det fremgår:

"Sagen har ingen budgetmæssige konsekvenser i 2015. Omkostninger til planarbejdet afholdes inden for allerede afsatte midler. Finansiering og realisering af digeanlæg og stiforløb langs fjord og å sker som en del af sag om kystsikring og indgår derfor ikke i lokalplanens sagsfremstilling" (roskilde.dk 2)

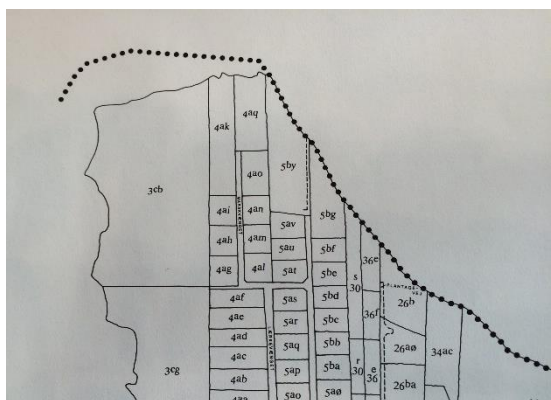
Det fremgår altså her, at økonomien for stisystemet og kystsikringen er ét og samme. Dette gør det unægtelig svært at skille disse to dele af Lokalplan 612 ad, hvad vi ellers var instrueret i af både Planlæggeren og Formanden. (Formanden:10 og Planlæggeren:7)

Dette bevirker, at Grundejeren bliver stillet i et stort dilemma, som handler om, at enten kommer stien til at løbe gennem hans baghave, eller også risikerer han at være indirekte skyld i, at Jyllinge Nordmark "synker i havet" - altså forsinker planlægningsprocessen.

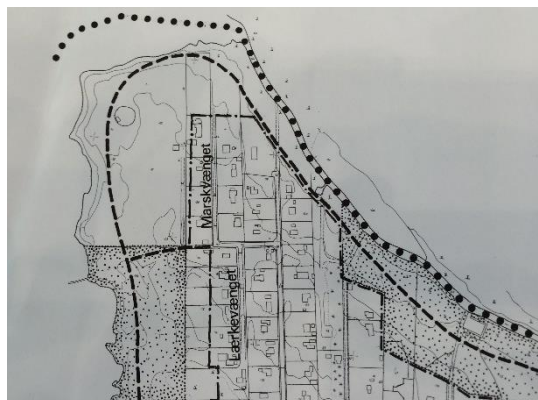
Så i diskussionen omkring hvorvidt denne sag er egoismen, der træder i kraft i kampen mod det fælles bedste, lader det meget kraftigt til, at Grundejeren på sin vis er blevet stillet et ultimatum af myndighederne og klimaet. Et ultimatum, der groft sagt siger: "aflevér din baghave eller I drukner alle sammen ". For ham har hele denne sag altså udviklet sig til en "pest eller kolera"-situation, hvor der ligger tab uanset, hvilken vej sagen ender med at gå. Det er tydeligt, at der også fra Formandens side af ligger stærke "vibes" i luften, hvis ikke planlægningen 'snart kommer i gang'. For Formandens vedkommende er der kun én rigtig løsning på sti-dilemmaet, og det er at overtrumfe Grundejeren og gennemføre anlægget, uanset hvor meget han end måtte protestere. Grundejeren bringer da også her flere argumenter på banen:

"... den gamle borgmesters ord og også skrift om, at der aldrig kom en sti her, fordi det ville man aldrig få lov til ude i naturen. Altså der var de trampestier, der var her, de var faktisk privatejet alle sammen, for alle sammen er på privat jord" (Grundejeren:7).

I denne sammenhæng, hæfter vi os i ovenstående citat ikke i, at stien løber igennem privatejet jord. Transformationen i området har selvfølgelig medført, at der i hele perioden fra lokalplan 1.27 i 1990 til den kommende lokalplan 612 har været et ønske om, at det en dag kunne komme på tale måske at få realiseret den offentlige tilgang til et samlet stisystem langs fjord og å.



Lokalplan 1.27 - Matrikelkort



Lokalplan 1.27 - Stien står med stiplede linjer

Som vi også har set på anvendelseskortet, da vi var inde på Det Kongelige Bibliotek og fik adgang til det originale plankort for lokalplan 1.27 fra 1990, var der på dette tidspunkt først lige akkurat åbnet op for, at der kunne blive bygget helårsboliger.

Dét, vi hæfter os ved, er, at Grundejeren nævner, at borgmesteren (henvist til Evan Lynnerup (V), 2002-2006) har udtrykt, at naturen i området gjorde, at stien ikke var blevet realiseret (Grundejeren:7).

Ét er, hvad en tidligere borgmester siger, men noget andet er, at man må forholde sig til, hvordan mulighederne er efter nuværende omstændigheder.

Til dette kan der argumenteres for at:

I dag er det ikke Gundsø, men Roskilde Kommune der forvalter planlægningen i Jyllinge Nordmark.

Det er ikke længere en Evan Lynnerup (V), men derimod Joy Mogensen (A), der er borgmester, hvis politiske holdninger til handling kan være modsatrettede.

Der ligger stadig et ønske om at realisere den offentlige tilgang med et stisystem langs fjord og å, hvilket er indskrevet i lokalplanerne, som har fuldt området i over 25 år. Siden Bodilstormen i 2013 har der været lavet VVM-undersøgelser i området som hjælp til godkendelsen hos naturstyrelsen.

Grundejeren sagde under vores interview, at "*... en lokalplan den må i så kende, er jo et eller andet sted bare en ønskeliste. Det er jo ikke en juridisk binding af at man skal gøre det. Det er jo et ønske*".

Dette har grundejerne som sådan også ret i, da en lokalplan ikke kan ses som en lov, men derimod skal ses som en kommunalbestyrelsesvedtaget plan, som ikke strider imod bestemmelser i højere rangerede planer eller hierarkiet.

Grundejeren har dog, som tidligere nævnt, været velinformeret omkring lokalplan 1.37 §5.3: stiforløb langs Roskilde Fjord og Værebros Å, hvilken kan ses i lokalplanens kortbilag 7. Grundejeren har derfor godt vidst, at stien en gang i fremtiden kunne blive realiseret, men har selvfølgelig håbet på at den har været beskyttet af højere rangerede planer såsom åbeskyttelseslinjer og at området ligger i et udpeget NATURA 2000, som er et EU-direktiv indskrevet i landsplandirektiv og

område samt registreret naturtype jf. naturbeskyttelsesloven §3 (Naturbeskyttelsesloven – retsinformation.dk).

Realiseringen af stiføringen og grænsen for "lokalplansindgrebet", som falder ind under begrebet "erstatningsfri regulering", har dog været oppe og vende, da Grundejern på råber sig Grundlovens §73, der jo siger:

"Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det" (Grundloven – retsinformation.dk, §73, stk. 1).

Derudover bruger Grundejeren også andre ovenstående højere rangerede planer end Lokalplan 1.37, hvilke han forsøger at bruge som værktøj imod kommunes virkeliggørelse af den offentlige stiføring.

Vi kan også se, at Grundejeren godt ved, at markedsværdien på grundene i Jyllinge Nordmark er dykket, og at, så længe området ikke er stormflodsikret, så vil det være svært at sælge noget som helst.

Som Grundejeren fortæller, så *"... er [der, red.] ikke noget som der kan sælges lige nu [...] Ikke før den sikring er der, og ikke før den har bevist at den virker tror jeg. Et er at den så er der men jeg tror vi taler 5, 8 år ud i fremtiden før at altså, det er bare mit gæt"* (Grundejeren:14).

Grundejeren viser, at han rent økonomisk er gidsel af, at han ikke selv vil kunne sælge sit hus til markedspris, og at han yderligere i en længere periode også skal kæmpe imod stiføringen. Ved en eventuel ekspropriering kan der altså rent økonomisk også være en fordel for Grundejeren ved, at kommunen vælger at købe hans grund, da Grundejern får frigivet sin investering på den ellers stavnsbundne grund.

Ud fra Harveys teorier giver det også god mening for kommunen, da man, ifølge den vækstmæssige tankegang, burde være interesseret i at få afviklet problemerne med Grundejeren så hurtigt som muligt, så boligmarkedet kan stabiliseres. Vi ser det som uundgåeligt, at der vil opstå konflikter, når et område føles utrygt, både klimamæssigt og økonomisk, samtidig med, at kommunen eller politikerne på vækstorienterede vilkår presser noget ned over lokalbefolkningen. Det kan jo ikke udelukkes, at en klimasikring, sammen med en offentlig sti klart er noget, der er

med til at højne den gennemsnitlige grundværdi i området på trods af, at det implicerer enkelte borgere, som risikerer at miste alt.

Grundejeren ligger ikke skjul på sin utilfredshed omkring stisystemet, hvilket han ser som en dårlig undskyldning for at kunne hjælpe med klimatilpasningen.

"Først var stien udelukket beregnet, beredskabsmæssigt hensyn til at man ville lave stien. Det var ikke for at få nogle beboere til herude, det har ikke været noget ønsket herude fra. Det var udelukket for at beredskabet i en stormflodssituation havde passage over det hele herude og kunne komme ud med maskiner" (Grundejeren:9).

Som svar på spørgsmålet: Hvilke kommunikative problemstillinger kommer til udtryk? Vi kan her se, at selvom kommunen har forsøgt at inddrage grundejersforeningsformændene i planlægningen, så har det vist sig ikke at være tilstrækkeligt. Derfor blev de grundejere, der boede helt ude langs fjord og å også inddraget. Inddragelsen af grundejerne langs fjord og å har dog ikke hjulpet på dialogen, da de ikke kan blive enige. Samtidig virker det heller ikke til, at alle parter har været tilstrækkeligt informeret omkring, hvilke problemstillinger de hver især kæmper med. Vi vil derfor i næste afsnit gå i dybden med disse uenigheder og komme med en række anbefalinger for, hvordan kommunikationen i fremtiden kan forbedres.

6.4 Borgerinddragelse og kommunikation

Borgerinddragelsen i Jyllinge Nordmark har for starten af stormflodssikringen fundet sted.

Planlæggeren fortæller at de har *"... haft månedlige møder [og, red.] [...] i en periode så kørte det altså igennem et helt år"* (Planlæggeren:3). Men om kommunens strategi, gennem den helhedsorienterede klimatilpasningsplan for at løfte og sikre området, har været borgerinddragende nok, kan dog diskuteres.

At Kommunen valgte at lade formænd for grundejersforeningerne være repræsentanter for den samlede befolkning, føles for os ikke som værende godt nok gennemtænkt. Dette mener vi ud fra et perspektiv om, at lokale borgere skal opfattes som en ressource med lokal viden, men også ud fra et perspektiv om, at borgerne, for at kunne opnå et fællesskab, skal føle ejerskab over klimatilpasningsprojektet. Hvis dette ejerskab mangler, vil der altså uundgåeligt opstå uenighed med planstrategien, fordi folk bliver mere tilbøjelige til at forsvare sig selv frem for fællesskabet.

Vi må dog pointere, at ikke alle har fundet borgerinddragelsen utilstrækkelig. Formanden kommenterer:

"Vi har haft et fantastisk godt samarbejde med kommunen. Altså vi har jo, hvad skal man sige, vi har jo også erfaret at den del der, at når man nu som borgere, og vi sidder jo som grundejerformænd, og tager kontakt til forvaltningen, og vil ligesom sige at de argumenter vi nu kommer med, de også har noget værdi. Altså, du skal jo ikke bare komme og råbe og skrike og sige vi vil have og det der, altså. Det vi nu er kommet med, vi har jo dokumenteret de ting vi nu har taget udgangspunkt i masser af materiale og så har vi også været taget rigtig rigtig seriøse. Og jeg synes egentlig at der har været en stor, hvad skal man sige, borgerinddragelse fra kommunens side af og det har været positivt" (Formanden:3).

Tages der udgangspunkt i den tilgang, som Formanden benævner, vil det gennem Healey ved første øjekast se ud som om, at kommunen har været rigtig gode til at tage kontakten til, hvad der i udgangspunktet virker til at være gode repræsentanter for lokalbefolkningen. Det virker endda til, at parterne har været dygtige til at underbygge deres argumenter og har fået skabt et fælles sprog og forståelse for feltet. Den tilgang, som Formanden snakker om, bliver også underbygget af Planlæggeren, der om samarbejdet og kommunikationen siger: *"i en periode der kørte det altså igennem et helt år, der kørte det hvert måned ik, og vi har været på ture derude sammen med politiker og med grundejer så vi har søgt, men vi har også fået ros for det samarbejde, altså de har været rigtigt glade for, at vi har fulgtes tæt" (Planlæggeren:3).*

Set ud fra Patsy Healeys synspunkt italesættes Formanden dog som 'eliten som sætter dagsorden' og Grundejeren 'den svage borger', selvom vi er klar over, at vores case ikke har med svage borgere at gøre. Vi vil alligevel bruge denne definition set ud fra en magt i området, der kommer til udtryk, når Formanden har det demokratiske flertals stemmer, og Grundejerens meninger hermed undermineres (Agger i Jensen et.al.:32).

Dette henleder vores tanker til det kommunikative aspekt af udformningen af Lokalplan 612, som har vist sig at være faldet lidt til jorden, idet Grundejeren udtaler:

"I starten var det jo ren kagemand. Altså det er blevet lagt ud med kommunen, i stedet for at måske at ta' den der måske ekstra ordinære kommunikation med alle dem som skulle lave jord til denne eventuelle kystsikring. Så gjorde man det, at man tog fat i 10 grundejerforeningers

formænd, og grundejerforeninger, det er selvfølgelig en helt anden verden, men altså det vil sige, at de 9 ud af 10 var måske nogle pensionerede ældre mænd, der havde... som sad som grundejerforeningsformand, og fik lov at bruge nogle penge på at lappe hullerne i vejen. Ikke noget ondt ment, men det var jo det, en grundejerforening var. Nu skulle de lige pludselig hjem og skulle samle trådene i alt det her og skulle få folk til at blive enige og ikke enige, så det har jo været en kamp, en... det har været en kamp blandt de her 500 husejere herude, altså der er sket mange skader, ik', altså så der er sket mange uvenskaber for rigtig mange mennesker herude" (Grundejeren:3).

Det skal her pointeres, at størstedelen af uenighederne har været omkring sikringshøjden på digeanlægget. Uenighederne omkring stisystemet har kun involveret omkring fire grundejere (Hvidbog:2-6).

Borgerkontakten lader til – ud fra dette udsagn - at have været meget begrænset, om end den dog har været mere gennemgående, end man egentlig fra kommunens side lovmæssigt er forpligtet til, da grundejerforeningsformændene som sagt har været med fra starten.

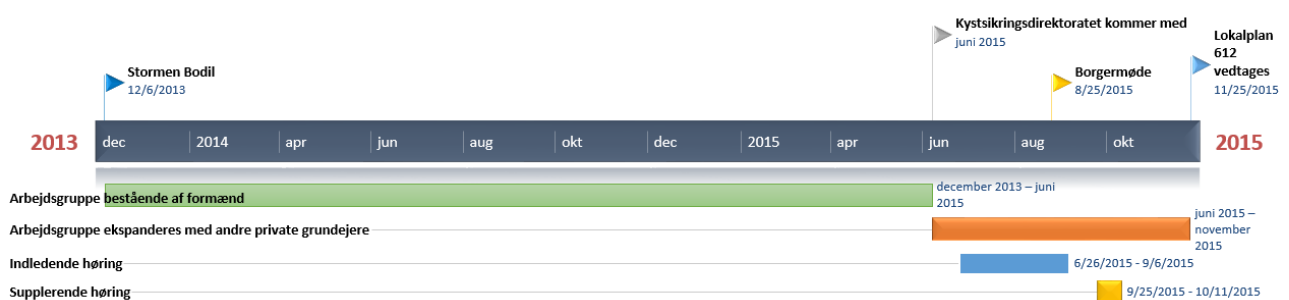
Problemet, som her bliver påpeget af Grundejeren, har dog været, at han som 'almindelig' borger ikke har følt sig hørt i sagen og derfor har fundet hele planlægningsprocessen ekstremt elitær, da det ikke lader til, at grundejerforeningsformændene har været i stand til at ytre sig repræsentativt for deres medlemmer. Det er derfor, at vi som planlæggere anbefaler at tage fat i Patsy Healey og den kommunikative planlægning, da det angiveligt er nødvendigt at få så mange perspektiver med som overhovedet muligt.

Dette viser, at ikke alle implicerede parter altså lader til at være blevet hørt i sagen omkring klimatilpasningen og herunder stien, der, som sagt, fungerer som alibiet for kommunen til at kunne bruge penge på klimatiltagene.

Grundejeren kommer også ind på at kommunikationen ifølge ham ikke har fungeret optimalt. "*Der har ikke været nogle kontakt, æh før i sommer eller sådan noget. Hvor der begyndte vi at komme med i nogle arbejdsgrupper med kommunen, æh, som eller kun havde været forbeholdt for grundejerforeningsformændene men æh da, efter at vi havde det første møde med kystdirektoratet" blev der fra kystdirektoratet gjort opmærksom på at "[Torsten fra Kystdirektoratet siger, efter Grundejerens udtagelse, red.] ... hvis I ikke sørger for lynhurtigt at*

sadle om og få nogle repræsentanter med, det er fint I kører videre med grundejerforeningerne. Det er nok, det har i jo gjort, så fortsæt med den, men sørg for at få et par repræsentanter med langs åen og langs fjorden, i den arbejdsgruppe, for ellers så går det galt, så bliver jeres kystsikring aldrig til noget" (Grundejeren:4).

Selv efter, at kommunen samarbejder med både grundejerforeningsformændene og repræsenterende grundejere, som bor ud mod fjord og åen, fortæller Grundejeren dog, at kommunikationen stadig har været tung. Han mener, at kommunikationen derved blot kom til at foregå internt i arbejdsgrupper, sådan at "... så endte det med der også blev to lejre i den her arbejdsgruppe. De 9 grundejerforeningsformænd som repræsenterede hele baglandet, og så den ene grundejerforeningsformand [...] som repræsenterede os [...] ud mod fjorden og ud mod åen ik, så det gik galt alligevel ik, så man kunne ikke blive enige" (Grundejeren:5).



Grundejerens udtagelse virker det altså som om, at kommunikationen omkring det, som Healey kalder for et fælles sprog, ikke har fungeret. Dét, at Formanden synes, at kommunikationen har været god lige fra starten af, og at Roskilde Kommune virkelig har været god, er jo desværre ikke godt nok, hvis der er uenigheder i lokalmiljøet - altså manglende dialog med borgere, som hermed ikke føler sig hørt. Den manglende inklusion skaber den problemstilling, at disse borgere kan stoppe planlægningens videre forløb.

En ting, der kunne være gavnlig for videre borgerinddragelse i Jyllinge Nordmark, vil derfor være (1) enten at åbne op for kontakt med hver enkelt borger, som viser interesse. En anden mulighed ville være (2) at hjælpe med at facilitere forsamlinger i de enkelte grundejerforeninger, hvor det på demokratisk vis besluttet, hvad formændene skal gå videre med. Fordelen ved sidste mulighed vil være, at kommunen ikke skulle bruge for mange ressourcer på at have kontakt med borgerne,

såfremt der er mange, der viser et ønske for at deltage. Ulempen ville dog blive, at mindretallet stadig risikerer at blive kørt over af flertallet.

Det betyder også, at der eksempelvis kunne laves nogle kommunikative løsninger, hvor der arbejdes mere specifik på at få borgerne til at opnå et fælles sprog- og forståelsesgrundlag.

Af planteori til den anden mulighed, vi nævner, tænker vi, at en metode såsom fremtidsværksted kan være en idé til at fremme den kommunikative planlægning, fordi der opnås en fælles forståelse for og respekt mellem de involverede deltagere. Denne kommunikationsmetode giver nemlig de deltagende borgere en 'ejerskabsfornemmelses-følelse', og herved opnår borgeren en ret til at definere byen på demokratisk vis.

En anden ting, som sådan et fremtidsværksted ville bringe en afklaring på, ville være, hvorvidt denne offentlige sti egentligt er i borgernes bedste interesse, eller om denne i yderste instans kunne droppes/ændres på en sådan måde, at der stadig ville være alibi for at hjælpe økonomisk med klimasikringen (Drewes Nielsen et.al. 2010:55).

Vi må dog stadig være klar over, at hvorvidt de lokale borgere er for eller imod denne tilgang til den 'offentlige' sti, så er der stadig det politiske i, at der ønskes en 'undskyldning' til Roskildes øvrige borgere omkring, hvorfor der hjælpes til rent økonomisk. Dertil dog ikke sagt at denne 'undskyldning' ikke alligevel kan lade sig gøre. En del af stien kan jo stadig blive etableret, og ved fremtidsværkstedet ville der kunne skabes en direkte arbejdsgruppe, som arbejder hen imod netop den bedst mulige løsning for en sti.

Samtidig skal det også diskuteres, hvem der egentligt har retten på sin side, når der opstår denne uoverensstemmelse mellem almenvellet og den private ejendomsret. David Harvey ville jo argumentere for, at den private ejendomsret burde vige til fordel for fællesskabet.

Dette betyder derfor, at den ene måde, man kan se på denne problemstilling på, er ved at sige, at enkeltpersoner ikke burde være i stand til at bremse sikringen af et område med over 200 husstande i 'farezonen'.

De få matrikler som må lægge land til kommunens alibi, burde derfor - set fra fællesskabets side - lægge sig ned og acceptere, at det er et nødvendigt offer at gøre, for at resten af planen kan hænge sammen. Samtidig bliver man dog også nødt til at bringe Grundlovens §73 op i denne

diskussion, da det jo fremgår, at ejendomsretten er ukrænkelig med mindre der forelægger erstatning til den implicerede grundejer. Set ud fra grundloven betyder det altså, at disse tiltag udelukkende ville kunne lade sig gøre, hvis en ekspropriation finder sted. Problemet ved at inddrage ekspropriationer i planen ligger dog i, at kommunen simpelthen ikke har budgetteret til dette formål, og der er derfor ikke penge til både at facilitere klimatilpasning, anlægge stisystemer og ekspropriere nødvendige grunde.

Grundejeren mener, at selve stormflodssikringen og kommunens brug af pengene, som der er givet i tilskuddet på de ca. 11,3 millioner kroner, er "*Helt katastrofal. Kommunen har brugt rigtig mange penge på, af vores penge, altså af de penge der er afsat til storflodsikringen. Det er jo dem der betaler hele gildet, og vi skal så betale den anden halvdel, altså hver især ik. Men så det 11,4 [11,3 millioner i følge regnskabet, red.] million der er sat af til Jyllinge Nordmarken dem, der er ikke nogle som ved hvor mange som er tilbage, fordi alt hvad der har været lavet, altså af rapporter, ingeniørfirmaer, rådgivende ingeniørfirmaer, alt muligt, det er jo blevet betalt derfra*" (Grundejeren:4).

Hvis det er rigtigt, det Grundejeren fortæller, om at "[Kommunen har, red.] *brugt tid og penge på, og folk har ligget og sloges om det, om linjeført og højder og hvordan skulle det bygges og bla-bla-bla [og, red.] [...] halvanden år for sent, [...] så bliver det ligesom det går op for dem, [...] det er kystdirektoratet, som er ansvarlige for kystsikring i Danmark [...] det er dem som bestemmer*" (Grundejeren:4), så har der allerede fra starten af været tegn på nogle kommunikative mangler.

Kommunikationen mellem de offentlige instanser rent internt samt statslig lovgivning "*som bliver forvaltet af kystsikringsdirektoratet, som siger vi er hævet over alt lovgivning*" (Planlæggeren:2) og private grundejere synes i debatten ikke optimalt.

Vi oplever for eksempel, at diskussionen omkring, hvorvidt stiføringen er med i klimatilpasningen eller ej, indeholder splittede meninger, hvilket vi oplever som en meget rodet affære.

Når der snakkes om stien, giver kommunen udtryk for, at den ikke er med i klimatilpasningen. Alligevel optræder stien og klimatilpasningen i ét og samme budget.

Kommunen undskylder det med, at det er billigst at implementere sti og stormflodssikringen på samme tid. Pengene, som er skudt ind i begge projekter, er også fra samme pulje.

'Undskyldningen' ser vi som en misledende politisk kommunikation til Roskilde Kommunes øvrige borgere.

Planlæggeren fortalte under interviewet "*... nu er det lige forhold til, man skal adskille stien, det er jo ikke noget, der er jo en rekreativ form, men diget, altså nu skal man nok hellere. Jeg ser det altså som to adskilte, to særskilte anlægsprojekter, men de blev blandet sammen fordi der er noget økonomi der er blandet sammen og noget politik der er blandet sammen ik, men egentligt kan man jo godt se det som to adskilte anlægsprojekter*" (Planlæggeren:7) og Formanden understøtter også adskillelsen af de to: "*vi har ligesom sagt at, det der med stisystemerne, er ikke en del af sikringsprojektet. Stisystemet er og bliver en del af lokalplanen, som er kommunen*" (Formanden:6).

Den 25. november 2015, hvor Lokalplan 612 endeligt blev vedtaget ved afstemning i byrådet i Roskilde Kommune, var kommunikationen omkring stien stadig uklar. Stien blev heftigt diskuteret - endda så massivt, at Borgmester Joy Mogensen (A) som ordstyrer måtte bryde ind, ringe med sin klokke og bede om ro i salen, så personen med ordet kunne tale, uden at andre snakkede i munden på vedkommende. Efter debatten blev der derfor stemt om, hvorvidt stien skulle med eller udskrives af Lokalplan 612. Venstre og Konservative mente ikke, den skulle med i den nye lokalplan, men de øvrige partiers stemmer udgjorde flertallet, og stien blev endeligt vedtaget.

Et andet sted, hvor kommunikationen har lidt et brist, viser sig, når Grundejeren siger: "*Vi har hele tiden fået af vide at vi ikke måtte tale sti, vi måtte kun tale stormflodsikring og vi kunne ikke forstå vi ikke måtte tale sti også i og med det var samme projekt. Kommunen valgte jo selv at det var samme projekt til at starte med. Og vi fik bare mundkurv på. Altså fuldstændigt dikteret, hvis i tale om det så skal i bare gå*" (Grundejeren:6).

Man har altså fra kommunens side gjort alt hvad man kunne for at adskille sti og klimasikring i debatten. Dette er noget vi ser som et problem. Selvom stien i sig selv selvfølgelig ikke er en del af klimasikringen i Jyllinge Nordmark, så har den alligevel en betydning i kraft af den samlede økonomi, og dét at stien fungerer som alibi for stormflodssikring.

Derfor spørger stien stadig, og ifølge politiker Politikeren (V) så vil stien stadig komme til at volde problemer. Politikeren siger, at "*man [kan, red.] jo ikke som Kommune gå ind og omdanne folks have til offentligt område, hvad enten det er til noget, man kalder 'friareal' eller det er til en sti, uden at man kompenserer den. Så er det ekspropriation. Og derfor tror jeg heller ikke, at det her forløb, det er færdigt, fordi der kan meget vel komme klagesager og retssager om etableringen af den der sti*", (Politikeren:2-3), og Grundejeren understøtter også, at så længe han ejer sin grund, og han ikke bliver kompenseret, så vil han gå rettens vej, så "*...hvis de en eller anden dag vil føre den sti ud i livet, [...](så kommer den red.) aldrig til at ligge igennem den her have, den kommer, når der er et alternativ på 15 meter længere og lige rundt om huset*" (Grundejeren:18).

Forslaget om at omlægge stien en anden vej rundt om Grundejerens hus blev imidlertid stemt ned ved behandling i byrådet den 25. november 2015, ud fra forvaltningens anbefalinger, som vi nu vil gennemgå:

"Hjemmel til udlæg af stier indgår i planlovens § 15, stk. 2, punkt 4. Dette gælder også stier på private ejendomme. I juridisk notat vurderer Bech-Bruun at lokalplanen giver det planretlige grundlag for en fremtidig realisering af stianlæg i henhold til vejlovgivningen" (Hvidbog:8).

Det første, vi ser i forvaltningens anbefalinger, er, at man som udgangspunkt ønsker at beholde stien i planen. Som udgangspunkt viser dette gennem kommunens juridiske notat også, at kommunen har lovligt grundlag for udførelsen uden brug af ekspropriation. Et andet argument, som taler imod ekspropriation, er, at:

"Den viste stiføring har indgået i lokalplanlægningen siden 1990. Hertil kommer at stiforløbet indgår i byrådets Grøn blå strategi som en del af den såkaldte Jyllingerute. Den planlægningsmæssige begrundelse for fastholdelse af stiudlægget er således til stede, da stien ses som et vigtigt aktiv for at sikre tilgængeligheden i området. Stien er udlagt med en principiel linjeføring" (Hvidbog:9).

Denne udtalelse viser os, at Grundejeren må se sig nedstemt af forvaltningen, da det klart udlægges, at kommunen har tænkt sig at fordre den offentlige tilgængelighed, og herunder, det samlede områdes attraktivitet og muligheder for rekreation, frem for enkelte grundejeres interesser. Her ser vi Harvey komme i spil gennem en søgen efter at fordre flertallet interesser i området som en helhed, selvom der må ofres enkelte grunde til denne realisering. Da Harvey

mener, at den private ejendomsret ikke burde være i stand til at definere planlægningen. Vi ser altså her en planlægningsform, som bryder med den kapitalistiske tanke om, at den private ejendomsret er hævet over alt andet. Dette kom første gang til udtryk i Planloven af 1938, der "... var udtryk for en erkendelse af, at ingen bebyggelse er noget rent privat anliggende, men nødvendigvis må undergives en vis regulering efter almene hensyn, alt efter dens karakter" (Post 2009:54).

Grundejeren har dog været ude for at forslå en alternativ linjeføring, som ville genere ham mindre end hvis den gik gennem hans baghave. Svaret til dette er:

"Der har især været rejst kritik af stiforløb forbi enkelte ejendomme beliggende tæt ud til Værebros Å, hvorfor der har været afholdt møde på stedet med grundejerne og med deltagelse af borgmesteren. Her blev der foreslået alternative stiforløb [...] hvor der efterfølgende er kommet reaktioner under høringsperioden lydende at stiforløb tæt langs åen vil genere færrest muligt grundejere" (Hvidbog:9).

Grundejeren må dog igen se sig i undertal, selvom han angiveligt har forsøgt at imødekomme kommunens interesse gennem et kompromis. Således vurderes det altså stadig, at ofringen af ham vil være til gavn for resten af lokalsamfundet i sin helhed.

Kommunen siger dog, at de forsøger at udføre stien på en måde, der generer de enkelte grundejere mindst muligt. Til dette skriver de:

"Her anbefales det at indføre bestemmelser om at stien skal lægges så tæt på åen som muligt og stiudlæg skal reduceres til maksimalt 1 meter på udpegede delstrækninger" (Hvidbog:9).

Problemet med dette er imidlertid, at "så tæt på åen som muligt" kan være svært at definere på grund af å-beskyttelseslinjen, der bevirker at stien ikke kan ligge helt nede langs vandkanten. Et andet problem med at ligge stien langs åen viser sig også, hvis man selv tager ud og ser på Grundejerens hus. Han fik efter Bodil renoveret sit hus således, at hans udsigt over åen var bedst mulig.



Udsigt fra en eventuel sti

Af antagelser for, hvorfor Grundejeren bekæmper stiføringen, ser vi følgende tre grunde:

- (1) Håndhævelsen af den private ejendomsret.
- (2) Berøvelse af privatlivets fred.
- (3) Tab af investering.



Udsigt indefra

(1) Grundejeren henviser til grundlovens §73 og mener at han har i sin gode ret til at bestemme hvem som betræder hans jord. Hertil tillægger han også stien, som (2) et angreb på den private sfære, når fremmede personer krydser gennem hans have. Her kan Grundejeren henviser til naturbeskyttelseslovens § 26 omkring gener ved privatlivets fred (Naturbeskyttelsesloven – retsinformation.dk). (3) Yderligere mener Grundejeren, at kommunen indirekte har givet afkald på stiens implementering ved at give ham byggetilladelse, hvori han har lagt en stor investering. Det kan ikke udelukkes, at Grundejerens modvilje også kan være et udtryk for en følelse af afmagt og

svigt, da han ikke føler sig hørt. Derfor kan hans modvilje også være et udtryk for en besættelse om at være på tværs af fællesskabets bedste.

Vi mener, at Grundejeren angiveligt har taget en stor chance ved at investere i udbygningen af sin ejendom i forbindelse med reoveringen efter Bodil. Han var velvidende om, at stien en dag kunne realiseres. I samme anledning mener vi også, at kommunen har begået en fejl ved at godkende byggetilladelsen, idet kommunen godt vidste, at stien skulle implementeres. Denne fejl kan dog godt være et udtryk for travlheden omkring klimasikringen.

Alt i alt viser ovenstående, at kommunikationsdelen omkring det med stisystemet er noget, der vil forblive udefinerbart, og den ikke vil blive implementeret, medmindre kommunen vinder en eventuel retssag, hvor Grundejeren bliver dømt til at bøje sig for kommunen.

Kommunen kan vælge at undgå retssag med Grundejeren ved at vælge en anden planstrategi og lade stien forblive i Lokalplan 612, men uden at implementere den. Denne strategi er netop det, som vi kan se, at der har været gjort, siden den blev indskrevet første gang. Problemet med dette er dog, at det politiske alibi for at hjælpe økonomisk med klimasikringen derved ville gå hen og blive tabt, og kommunen vil blot følge den politiske beslutning.

6.5 Kommunikative anbefalinger

At få den kommunikative planlægning til at fungere i praksis, er ikke en simpel opgave.

Grundejerne skal føle forståelse og gensidig respekt fra planmyndighederne.

Healey italesætter det som hun kalder et "fælles sprog". Men hvordan kan sådan et sprog skabes?

Vi har dette projekt især haft fokus på den kommunikative del af casen, som vi mener er det vigtigste for at en planlægning kan fungere. Hvis kommunikationen mellem politiker og kommunen, mellem lovudøvende myndighed internt, mellem kommunen og borgerene eller mellem borgere internt ikke bliver løsnet op hvor end disse kommunikationsflader har flaskehalsproblemer, hvor der samles 'propper' som sænker planlægningsprocessen.

Vi benyttede selv en bestemt metode til at skabe en tillid til respondenterne under vores interviews. Dette gik på, at vi under samtlige interviews har været forberedte på, hvem de var, og hvilke værdisæt de repræsenterer. Dette er et udtryk for Healeys tredje strategi for

kommunikation, da vi i denne kontekst har forsøgt at sætte os i respondenternes sted, hvilket har gjort os i stand til at forstå deres problemstillinger (Healey 1996:247-249).

Grundejeren for eksempel ville, hvis han fra starten af planlægningsprocessen ikke havde følt sig uden for, muligvis ikke have voldt samme modstand, som kommunen i denne situation har oplevet, at han har.

Vi kan her henvise til, hvordan vi f.eks. gjorde brug af (ikke decideret ledende, men) utopiske spørgsmål til vores respondent, såsom: "*Hvis vi siger at de kom op til dig og sagde nu for du lov til at bestemme hvordan er det vi skal gøre der her, hvordan kunne du så forestille dig...*". På denne måde fik vi skabt en bro for vores grundejer til, at han kunne åbne op omkring, hvad han ønskede for området. Han følte også, at vi lyttede til ham.

Med disse erfaringer i bagagen anbefaler vi derfor en fremtidig dialog mellem grundejer og kommune, hvis dette skal kunne gennemføres. Healey foreskriver, at en sådan dialog bør tage form af skabelsen af et fælles sprog og platform. Nødvendighed af dette er grundet dét aspekt, at det i udgangspunktet ikke ville kunne lade sig gøre at overtrumfe den enkelte grundejer, da vedkommende, som Harvey foreskriver, er ressourcestærk nok til at kunne trække denne gennemførelse i langdrag.

Som pointeret ovenfor så er dette også noget, han er villig til for at få sin vilje, skulle det komme så langt. Det kan altså være gavnligt, både for kommune og Grundejeren, at der bliver faciliteret en dialog mellem de implicerede parter.

I denne dialog skal der gives rum til, at modsatrettede meninger kan gives til kende, hvorefter man kan prøve at søge kompromisset mellem dem.

Et sådant møde kan dog ikke udelukkende indebære deltagelsen af Grundejeren, Planlæggeren og Formanden, da de endelige beslutninger ligger hos politikkerne i byrådet. Det er derfor nødvendigt, at medlemmer af f.eks. teknik- og miljøudvalget også deltager i disse diskussioner – optimalt med repræsentation fra alle sider af det politiske spektrum.

Her er det væsentligt at tage fat i Healeys ti punkter for den kommunikative proces. Essensen af disse møder ville først og fremmest være at nedbryde de gensidige fordomme, som grundejerne på begge sider af sagen lader til at have opbygget omkring hinanden.

Dette skal gøres for, at det bliver muligt rent sagligt at diskutere problemstillingerne og forstå hinandens udgangspunkter. Den kritiske tilgang står også som ét af de vigtigste elementer, skulle sådan noget her faciliteters.

Det kan lade til, at der må bruges nogle kræfter på at sørge for at holde den kritiske tilgang sober/"stueren" mellem de private parter, særligt fordi der på nuværende tidspunkt allerede er brændt broer imellem dem.

Noget, de trods alt kan blive enige om på alle sider af denne sag, er nødvendigheden af at klimasikre så hurtigt som muligt. Dette skal være den fælles målsætning, som parterne skal stå sammen om og finde en løsning på (Healey, 1996: 247-249).

Vi anderkender, at der her bliver taget et meget utopisk udgangspunkt til den kommunikative planlægning i Jyllinge Nordmark. Vi er godt klar over, at en sådan kommunikativ proces kan gå hen og vise sig mere krævende end alternativerne. Grunden til, at vi vælger alligevel at stille det op på denne måde, er fordi, 'worst case'-scenariet for Jyllinge Nordmark ellers ville være, at den ville ende med at koste kommunen langt over, hvad der er budgetteret til at bekæmpe Grundejeren langt nok ud til, at han til sidst ikke ville have flere ressourcer at kæmpe med. Samtidig ville sagen tidsmæssigt blive trukket så langt ud, at man simpelthen ikke når at klimasikre Jyllinge Nordmark, før næste stormflod rammer, og det hermed ville være for sent at redde området fra havets dybder.

De, der er politiske modstandere af planen i sin nuværende form, udtrykker, at dette er en frygt, de har. Dette udtrykkes gennem Politikeren, som siger: *"så kan man jo ikke som Kommune gå ind og omdanne folks have til offentligt område, hvad enten det er til noget, man kalder "friareal" eller det er til en sti, uden at man kompenserer den. Så er det ekspropriation. Og derfor tror jeg heller ikke, at det her forløb, det er færdigt, fordi der kan meget vel komme klagesager og retssager om etableringen af den der sti"* (Politikeren:2-3).

Som vi ser det, er man nødsaget til at åbne op for alternative muligheder for at undgå, at sagen trækker i langdrag. Om dette så ville tage form af alternative ruter for stien eller egentlig ekspropriation, ville komme an på, hvad kommunen og Grundejeren ville kunne blive enige om.

Når vi skal facilitere kommunikation til at skabe kompromis, ser vi det vigtigt, at de implicerede parter bliver informerede om, hvorfor det er vigtigt, at de samarbejder, og hvad konsekvensen er, hvis de ikke gør.

Vi kan dog ikke udelukke, at Grundejerens upopularitet kan medføre, at naboerne med vilje vælger at lave egne trampestier ved ignorere en alternativ stiføring og gå igennem hans ejendom alligevel.

I vores case skal Grundejerens matrikel anderkendes for dennes reelle værdi. Grundejeren skal passe på ikke at overtaksere sin grund og vise sig villig til at gå på kompromis. Flertallet skal have samme indstilling. Formanden skal anderkende, at hans egne holdninger ikke nødvendigvis repræsenterer flertallets stemmer. Der må derfor skabes en dialog, hvor man hver især lytter til hinanden og anerkender hinandens tab. Eksempelvis føler Grundejeren, at prisen for klimasikringen er højere for ham end for flertallet. Dette skyldes grundens beliggenhed. Grundejerne skal være villige til at differentiere i prisen for klimasikringen for at kompensere de grundejere, der lider de største tab.

Når grundejernerne har fundet frem til et fælles standpunkt for området, undgås hermed politisk splid, og planlæggerens opgaver bliver lettere at udføre.

I tilfælde af, at det ender i ekspropriation, vil vi i næste afsnit gå ind i detaljerne for, hvordan dette ville kunne gøres så smertefrit som muligt.

6.6 Den Eventuelle Ekspropriation

Den private grundejer ligger ikke skjul på, at der er blevet gjort modstand mod kommunen af dem, som Grundejeren kalder for "*os som er i klemme*", hvilket er et mindretal af grundejere, som ikke har været enige i kommunens overordnede planer. Grundejeren fortæller, at en af deres metoder har været, at de "*har bombaderet dem [kommunen, red.] med hørings svar ik, så jeg vil tænke at de aldrig nogle sinde vil kunne komme igennem med dem hvis de skulle svare på det hele fordi altså så langt tid vil det ta*" (Grundejeren:8).

Grundejeren har igennem hele vores interviewe virket som en stærk/ressourcestærk person. En person som ikke vil lade sig kue, og som heller ikke skyr nogle midler, hvis han ikke er enige i flertallets/almenvællets interesser. Grundejeren har allieret sig med ligesindede og på denne måde

”empoweret” sig, hvilet medfører, at kampen omkring Jyllinge Nordmarks fremtid kan trække ud. Grundejerens tilgang til at ”empower” sig mener vi dog ikke har lykket. Vi mener strategien har slået fejl, eftersom det også har skabt fjender. Som Grundejeren selv fortæller så har ”
[Grundejeren, red.] *også fået anonyme anmeldelser, da vi gik og byggede her. Så der jo alligevel nogle som mente jeg også skulle ned med nakken*” (Grundejeren:9). I sidste ende kan det ikke undgås, at dette både vil koste tid og penge for alle implicerede, hvad end vi snakker kommunen eller berørte borgere. En uheldig proces hvis ikke der findes et kompromis.

Grundejeren ligger heller ikke skjul på sit ønske om, at det skal ende ud i en situation, hvor kommunen presses ud i, at ekspropriation vil være den eneste løsning (Hvidbog:25).

Vi vil her gøre det klart at vores syn på denne sag er, at dette vil være en kedelig afslutning, og at ekspropriation ikke taler for den kommunikative planlægning, som Healey advokerer for.

Denne grundejer virker som en retorisk ressourcestærk person og har en samlet styrke af ligesindede. Hvis en sådan ’frihedskæmper’ imod almenvællets interesser skal stoppes, vil vi dog alligevel se det som en strategi, at kommunen vælger at handle gennem ekspropriation eller ekspropriationslignende forhold. Herved bliver denne person ’taget ud af spillet’, og forløbet for den videre planlægning kan fortsætte.

For, at en realistisk forhandling omkring ekspropriationslignende forhold kan gennemføres, kræves der dog stadig en fornuftig dialog mellem Grundejeren og kommunen. Hvis dette ikke kan lade sig gøre, vil man ende ud i en tvangsekspropriation, som indebærer andre vilkår, hvilke vi senere vil gennemgå.

Hvorvidt dette vil kunne lade sig gøre uden tvangsekspropriation, afhænger af, om Grundejeren prissætter sin markedsværdi urimeligt i forhold til, hvad kommunen finder passende. Grundejeren ligger dog ikke skjul på, at han som sådan ikke ønsker at blive eksproprieret uden en passende kompensation, idet han siger, at hvis kommunen skal stoppe den kamp, han fører imod dem ”*Så må de eksproprierer det hele. Det er absolut ikke noget vi har lyst til. Vi har ikke levet halvanden år i skuevogn, sat fuldstændig i stand for a til z mand og kæmpet med det lort i halvandet år. Vi er ikke helt færdige, for så at sku ende med det, så har det været noget nemmere at gøre det dengang lortet stod og var stormflodsramt og totalskadet*” (Grundejeren:8).

Hvis kommunen ønsker at forhandle, så er hans krav, at "*så må de altså købe den til en eller anden handelsværdi, altså til et eller andet, altså det er der vel nogle eksperter der kan finde ud af ik. Altså jeg har ikke nogle interesse i at skulle ud og snyde nogen, men hvis det er dem der [...] vil*" (Grundejeren:8-9).

At Grundejeren afslutningsvis ender sætningen med: "*det er dem der [...]vil*" viser, at der alligevel ligger en modvilje hos ham mod at indgå dialog. I tilfælde af, at det virkelig ender med, at ekspropriation viser sig at være den eneste udvej, så vil vi nu gennemgå, hvordan dette eventuelt kunne tage form:

"Jeg har jo levet i skurvogn og har skulle slås med dette her men jeg vil sige, altså jeg tror, stormflodssikring skulle der jo til og vi var, vi kunne jo også blive nød til at leve med at der kom et dige igennem på en eller anden måde skulle vi finde en løsning ik og det var vi selvfølgelig kun interesseret i, vi ville jo heller ikke blive oversvømmet igen, og jo også for at der ikke var nogle andre der skulle blive oversvømmet" (Grundejeren:6).

Ovenstående citat viser, at Grundejeren selv blev ramt af stormfloden og har været tvunget til at bo i skurvogn. Citatet viser dog også, at han er indforstået med, at der er brug for en solidarisk løsning, så der kan blive skabt tryghed imod kommende naturfænomener.

Grundejeren giver også udtryk for, at han som sådan ikke ønsker at bremse planlægningen, men han ønsker dog heller ikke at betale prisen for "*...470 eller næsten 500 andre beboere*" (Grundejeren:6).

Grundejeren lægger altså ikke skjul på, at han mener, at fællesskabets interesser bliver et 'demokratisk diktatur'.

Grundejere, der ikke har noget på spil, er ligeglade med ham, så længe det 'kun er hans have'. Flertallet er herved med til at undertrykke mindretallet af grundejere. Grundejeren udtrykker på vegne af mindretallet, at "*... det kan jo ikke kunne være rigtigt at hvis der er 500 hustande, som det er der skal sikres, så er der jo ikke 20 som der skal gå fra hus og hjem økonomisk, fordi det er deres ejendomme, der bliver helt ødelagte. Så ville vi jo have at de 20 ejendomme som på en eller anden måde som skulle være med i projektet økonomisk altså*" (Grundejeren:6).

Igen henviser Grundejeren til, at planlægning for 'almenvællet', altså flertallets interesse, virker uretfærdigt. Han mener altså, at der ikke er nogen retfærdighed i, at kommunens økonomiske håndsrækning til grundejerne skal ske på bekostning af enkelte private grunde.

Grundejeren hentyder altså både til personlige, sociale og økonomiske omkostninger.

"... hvis alle skal betale til sikringen så skal alle sgu da også betale til dem som mister meget mere end de andre ik" (Grundejeren:6).

Vi kan hertil argumentere, at den givne størrelse af en eventuel kompensation er svær at fastsætte. Kommunen har ikke rent lovmæssigt nogen grund til at gå ind og hjælpe private området økonomisk. Efter lovgivningen skulle grundejerne selv betale klimatilpasningen (Planlæggeren:2). Det er ikke anderledes i andre dele landet, at grundværdier svinger i værdi af forskellige årsager, hvad enten det er naturens kræfter eller samfundsøkonomien, som sætter ind.

Skulle det ende ud i en ekspropriationssag, ville det betyde, at man på den ene eller anden måde bliver nødsaget til at klargøre, hvorfra erstatningspengene skal komme. Politikereren mener, at *"... det skal være kommunen fordi den har... det er rent rekreativt. Den har intet med kystsikringen at gøre. Og den er heller ikke med i selve kystsikringsprojektet, så jeg vil jo mene, at den må kommunen hænge på"* (Politikereren:6).

Skulle det lykkes for kommunen at finde frem til pengene til ekspropriation, samtidig med at det juridiske er på plads, så ligger der stadigvæk en tidsmæssig udfordring i forhold til klimatilpasningen.

Ekspropriationsloven foreskriver, at for at en ekspropriation kan foregå lovligt, så skal den igennem en lang række instanser for besigtigelser af området. Procedurene ved disse besigtigelser, godkendelse fra transportministeren og fastsættelse af erstatning ved taksaktionskommissionen tager lang tid (Ret2 - retsinformation.dk). Dette betyder, at sikringen af området – selv ved ekspropriation – ikke nødvendigvis er klar inden næste naturkatastrofe rammer Jyllinge Nordmark.

Den bedste løsning vil være, at Grundejeren og kommunen indgår en forhandling på ekspropriationslignende forhold. Herved undgås den længerevarende taksering, og området sikres hurtigere. Politisk skal der ved sådan et forlig stadigvæk gives grønt lys. Det er *"en politisk*

beslutning" (Planlæggeren:5), som skal tages i byrådet. Det kan derfor ikke nytte noget på nuværende tidspunkt at bruge for mange ressourcer i kommunen på eventuelle ekspropriationer, medmindre det politiske flertal i byrådet godkender det.

Problemet med at lave en aftale på ekspropriationslignende forhold ville dog være, at hvis kommunen lader Grundejeren 'vinde' denne sag, så skaber det præcedens for andre grundejere der føler sig ramt. Dette ville altså give de andre grundejere en større grund til at kæmpe videre mod kommunen, da kampen nu ville betale sig for grundejerne.

7.0 Konklusion

På baggrund af ovenstående analyser vil vi nu gennemgå opgavens vigtigste punkter.

Jyllinge Nordmark i Roskilde Kommune er et naturfredet område, der indtil nu er underlagt lokalplan 1.37, hvilken senere vil blive erstattet af lokalplan 612 i 2016.

Klimatilpasningsplanen blev udsendt af Staten i 2013, men i slutningen af samme år blev området ramt af stormen Bodil. Kommunens allerede igangværende klimaplan blev dermed 'slået tilbage til ludo'.

Områdets betingelser viste, at det ikke var nok kun at sikre gennem normale bestemmelser omkring nedsivning og afledning af nedbør, da beliggenheden ud mod Roskilde Fjord og Å bevirkede, at det også var sårbart mod stormfloder.

Ydermere blev sagen mere kompleks, da fjorden og fredninger i området betød, at lokalplanlægningen ikke kunne foregå på kommunes egne betingelser alene.

Statslige og naturmæssig interesser i området bevirkede, at kommunen skulle samarbejde med foreninger og direktorater, hvilke i planhierarkiet er højere rangeret.

Derudover skulle der også skabes et solidt økonomisk- og socialt betinget samarbejde med borgerne, for at klimatilpasningen skulle forløbe planlægningsmæssigt problemfrit.

Kommunen var derfor hurtigt ude i området efter stormen. Med hjælp fra Roskilde byråd blev der også fremskaffet en økonomisk håndsrækning til borgerne på 11.3 millioner kroner, og i samarbejde med grundejerforeningerne i området påbegyndte Roskilde Kommune klimatilpasningen på ny. Fra den politiske side af ønskede man dog et alibi til kommunens øvrige skatteydere. Herved blev en 25 år gammel henlagt stiføring trukket ind i den nye klimatilpasningsplan.

Denne stiføring viste sig desværre til at være en problematisk beslutning, der blot gjorde klimatilpasningen mere kompleks. Det viste sig nemlig, at der i Jyllinge Nordmark både ligger

økonomiske, politiske og private interesser, som ikke alle mener, at stiføringen er en god idé. Stien er nemlig planlagt således, at den kommer til at gå gennem en række private grunde.

Dette har bevirket, at de implicerede grundejere er blevet meget utilfredse med hele forløbet omkring klimasikringen.

Jyllinge Nordmarks status blev, gennem Lokalplan 1.27 i 1990, omdannet fra sommerhusområde til helårsbeboelse. Området har dog sidenhen vist ikke at være egnet til det på grund af højtstående grundvand, dårlig nedsivning og utilstrækkelig afledning.

Dette skaber et enormt tidspres for klimatilpasningen i området. Der er nu gået 2 år siden stormen Bodil, men Kommunen har alligevel ikke formået at skabe den enighed, der skal til for at klimasikre området. Dette skaber utryghed blandt borgerene, da en ny storm kan ødelægge alt for dem.

Set ud fra David Harveys teorier kan vi konkludere, at Roskilde Kommune vælger at hjælpe borgerne økonomisk, da dette kan ses som en samfundsmæssig investering. Herigennem sikres områdets værdigrundlag. Skatteindtægter fra borgerne bibeholdes, og skabelsen af rekreative anlæg som stiføringen vil øge områdets herlighedsværdi for flertallet af borgerne.

Et mindretal af grundejere lader derfor til at blive et nødvendigt offer i forsøget på at sikre området, bibeholde skattegrundlaget og øge grundværdierne i Jyllinge Nordmark - med mindre alle er villige til at indgå kompromis.

Grundejeren, som ser sig ramt, har imidlertid ikke tænkt sig at give op uden kamp og sætter derfor alle ressourcer ind på at bekæmpe kommunens strategi, så han kan få lov at råde over sin egen grund, med mindre den eksproprieres. Da stien dog har været indskrevet, allerede inden Grundejeren flyttede ind, kan det, for ham, vise sig at blive en svær og hård kamp. Kommunen er, ifølge egen juridiske analyse, nemlig ikke forpligtet til at købe eller kompensere Grundejeren for at gennemtvinge stiføringen jævnfør Lokalplan 612.

Vi ser, at der angiveligt har været en række kommunikative problemer fra starten. Selvom kommunen har samarbejdet med grundejerforeningsformænd, som har repræsenteret flertallet af

grundejerne, har enkelte grundejere alligevel følt sig uden for fællesskabet. Heriblandt ovennævnte grundejer, der er gået i kamp mod kommunens planregulering og klimatilpasning.

De grundejere, som ikke har følt sig hørt af kommunen, har allieret sig med hinanden ifølge den grundejer, vi selv har talt med. Gennem sin position som ressourcestærk borger har han taget kampen op mod kommunen, og han kan derved sænke klimasikringen. Derfor har vi set os nødsagede til at anbefale alternative kommunikationsmetoder.

Disse anbefalinger går ud på enten at gå i dialog med Grundejeren for at finde et kompromis i forhold til stien, eller at lave en aftale på ekspropriationslignende forhold.

Til denne kommunikation ser vi det som en fordel at inddrage Patsy Healeys 10 punkter for kommunikativ planlægning, da disse ville være behjælpelige med at skabe en gensidig forståelse for, hvad der er i spil for både Planlæggeren og Grundejeren.

Vi ser tvangsekspropriation af Grundejerens ejendom som værende den sidste udvej, hvis dialogen ikke kan skabes. Vi mener dog ikke, at denne tilgang ville være at foretrække, da proceduren omkring en sådan kræver en længere administrativ proces, der i sidste ende også vil kunne forsinke klimasikringen.

Svaret på problemformuleringen; Hvordan kan man klimasikre Jyllinge Nordmark, hvor alle berørte interessenter føler sig hørt, således at grundejere og kommunen respekterer hinandens interesser og planlægningsprocessen ikke modarbejdes? er:

For at få klimasikringen gennemført inden næste storm rammer området bliver kommunen nødt til at forbedre dialogen med alle lokale grundejere. Når disse inkluderes, skabes der en ejerskabsfølelse, og herved fremmes klimasikringen.

Patsy Healeys kommunikative strategier skaber et fælles sprog, således at interessenterne forstår hinandens problemstillinger og udgangspunkter, hvad end det er politiske, planlægningsmæssige, økonomiske, sociale eller private, som ligger til grund.

Selvom der på nuværende tidspunkt ikke er plads i budgettet til eventuelle ekspropriationer, kan det dog stadig være en fordel at finde frem til den nødvendige mængde penge og politiske opbakning, da et oversvømmet Jyllinge Nordmark ville gå hen og koste langt mere end markedsværdien på nogle enkelte grunde.

Kan dette ikke lade sig gøre, kan det være en fordel at gå på kompromis med Grundejeren, da afskrivningen af nogle få meter sti kunne være et fordelagtigt offer for, at klimasikringen bliver færdig i tide.

8.0 Perspektivering

I dette speciale har vi mødt mange udfordringer, men mange ting er også gået den rigtige vej. I første omgang troede vi, at vi skulle skrive speciale om en ekspropriationssag i nærheden af Fredrikssund. Her boede en mand hvis, private grund skulle eksproprieres til fordel for en ny motorvej på området. Vi regnede på daværende tidspunkt med, at specialet ville blive en udredning af, hvilke muligheder myndigheder og privatpersoner har, når en ekspropriation finder sted.

Da stødte vi ind i et TV-indslag omkring problemstillingerne i Jyllinge Nordmark og valgte derfra at skifte vores fokus, da vi mente, at en sag omkring klimatilpasning og privat ejendomsret ville vise sig mere givende i det lange løb.

De fleste af vores respondenter viste også interesse i at modtage en kopi af specialet, når det blev færdigskrevet. Om denne interesse grunder i personlig nysgerrighed eller håb om at finde argumenter til den videre kamp om siten, er svært at spå om. En ting, vi dog har fundet ud af i forhold til vores respondenter, er, at de - grundet de mange følelser, der er på spil i casen - højst sandsynligt imødekommer flere aspekter, de kan bringe ind i diskussionen, såfremt disse taler deres sag.

I takt med, at casen udfoldede sig for os, viste det sig også, at vi var nødsagede til at gøre vores originale fokus omkring ekspropriation til et sidestående aspekt. I og med, at der ikke var tale om ekspropriation på Grundejerens grund, var vi nødt til at justere vores forventninger til, hvor dybt vi måtte gå i denne retning. Vi ser det dog som en fordel for casen, at vi endte med at fokusere på de kommunikative aspekter fremfor magtkampene i ekspropriationer. Dette fordi vi føler, at kommunikative udredninger har en større værdi i planlægningen end firkantede juridiske paragrafrytterier.

Under indsamlingen af empirien stødte vi også ind i en række udfordringer. Dette viste sig især, da vi skulle tage kontakt til Grundejeren.

Vi var fra starten af godt klar over den personlige partiskhed, projektet ville have for ham, og vi brugte derfor meget tid på at finde ud af, hvordan man bedst kontaktede ham. I første omgang fandt vi frem til ham gennem det førnævnte TV-indslag, hvor han havde udtalt sig til TV2 i

forbindelse med stisystemet. Den eneste måde, vi kunne kontakte ham på, var imidlertid ved at grave ham frem via Facebook og skrive en besked til ham heri. Han var i første omgang ikke meget for at tale med os, og de indledende skriverier var derfor meget tvetydige omkring, hvorvidt det ville lykkes at stable et interview på benene med ham eller ej.

Dette bevirkede, at vi i en overgang overvejede, hvordan specialet skulle tage sig ud, hvis han ikke ville snakke med os. Vi mente på daværende tidspunkt, at vi sandsynligvis ville kunne få tilstrækkeligt ud af hans udtalelser i medierne, såfremt han gav os lov til at bruge dem. Vi blev dog hurtigt enige om, at et reelt interview var at fortrække. Vi fandt derfor frem til hans telefonnummer, tog chancen og ringede til ham. Heldigvis viste det sig, at han meget gerne ville tale med os, trods den mangelfulde korrespondance over Facebook.

Vi troede også i lang tid, at vi var måtte finde en lignende sag fra København at sammenligne tilgange med. Casen med Jyllinge Nordmark viste sig dog at være mere end rigeligt, da vi indså, hvor kompleks casen ville gå hen og blive. En tilføjelse af en anden case ville derfor gå hen og blive for meget at gabe over og et unødigt sidespor. Vi valgte derfor, at vi hellere ville gå så meget i dybden som muligt med det genstandsfelt, vi nu engang arbejdede/befandt os i.

Brugen af en case har, for os, været den løsning, vi fandt bedst velegnet. Herved har vi kunnet afdække kompleksiteter og konflikter i lokalområdet, Jyllinge Nordmark. Flyvbjerg mener ikke, at en case nødvendigvis bør være generaliserbar. Dette har han ret i, men vi mener dog, at vores case egner sig som skabelon til steder i Danmark, hvor der kæmpes med lignende klimamæssige eller kommunikative problemstillinger.

9.0 Litteraturliste:

9.1 Publikationer:

Agger, Annika (2007) "Kommunikativ Planlægningsteori – Nye Idealer for Borgernes Rolle I Planlægningen" pp, 31-45 i Jensen, Anne et.al. (2007) "Planlægning I Teori og Praksis, Roskilde Universitetsforlag, Frederiksberg.

Bryman, Alan (2008) "Social Research Methods", 3. udgave, Oxford University Press.

Drewes Nielsen, Lise et.al. (2010) "Aktionsforskning som kilde til ny viden om flygtighed i arbejdsmiljøet" pp 41-94 i "Fleksibilitet, flygtighed og frirum – en kritisk diagnose af det senmoderne arbejdsliv", Roskilde Universitetsforlag.

Elling, Bo (2007) "Miljøvurderinger – også en kamp mellem viden og interesser" pp, 327-348 i Jensen, Anne et.al. (2007) "Planlægning I Teori og Praksis, Roskilde Universitetsforlag, Frederiksberg.

Flyvbjerg, Bent (1991) Kapitel 1 i "Rationalitet og Magt II: Et Case-baseret Studie af Planlægning, Politik og Modernitet, København 1991; Akademisk Forlag & Bent Flyvbjerg 1. Udg., Andet oplag 2012.

Flyvbjerg, Bent (2010) "Fem Misforståelser om Casestudiet", pp 463-487 i Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene (2010) "Kvalitative Metoder", Hans Reitzels Forlag, København.

Gaarmand, Arne (1993) "Dansk Byplanlægning 1938-1992", Arkitektens Forlag, Kbh. V.

Harvey, David (2008) "The Right to the City" New Left Review 53, 23-40

Healey, Patsy (1996) "Planning Through Debate: The Communicative Turn in Planning Theory" pp, 234-257 i Campdell, S. and Fainstein, S. (eds.) Readings in Planning Theory. Blackwell Publishers.

Jensen, Anne et.al. (2007) "Planlægning I Teori og Praksis, Roskilde Universitetsforlag, Frederiksberg.

Juul, Søren & Pedersen, Kirsten Brandsholm (2012) "Samfundsvidenskabernes Videnskabsteori, En Indføring" Hans Reitzels Forlag.

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2015) "Interview – Det kvalitative forskningsinterview som håndværk", 3. udgave, 1. oplæg, Hans Reitzels Forlag, København.

Lund Hanse, Anders (2007) "Globalisering, skala og forandringer i urbanpolitiken" pp, 209-226 i Jensen, Anne et.al. (2007) "Planlægning I Teori og Praksis, Roskilde Universitetsforlag, Frederiksberg.

Madsen, Hans Helge (2009) "Skæv og National Dansk Byplanlægning 1830-1938", Forlaget Bogværket, Nykøbing Sjælland.

Miljøministeriet (2007) "Fingerplanen 2007 – Landsplandirektiv for Hovedstadsområdet Planlægning", Skov og Naturstyrelsen, Landsplanområdet.

Mølbeck, Hanne (2007) "Ekspropriation I Praksis", DJØF Forlag, København

Post, Arne & Dansk Byplanlaboratorium (2009) "Byplanhåndbogen", 1.udgave, Handy-Print A/S, Skive.

Østergaard, Niels & Witt, Helle (2007) "Planloven I Praksis", Miljøministeriet – By og Landskabsstyrelsen.

Orbicon A/S (2014) "Lokale løsninger til sikring mod oversvømmelse", Roskilde Kommune.

(http://roskilde.dk/sites/default/files/skitseprojekt_jyllinge_nordmark_ver2.pdf - 27-01-2016)

Grontmij A/S (2013) "Stormflodssikring af Jyllinge Nordmark" By, Kultur og Miljø, Roskilde Kommune.

(http://roskilde.dk/sites/default/files/oplaeg_stormflodssikring_af_jyllinge_nordmark.pdf - 27-01-2016)

COWI, marts (2015) "Digeanlæg ved Jyllinge Nordmark – NATURA 2000 Konsekvensvurdering, COWI A/S, Kongens Lyngby.

(http://roskilde.dk/sites/default/files/fics/DAG/2743/Bilag/bilag_4b_-_natura_2000_konsekvensvurdering.pdf - 27-01-2016)

Planværkstedet Aps, januar (2014) "Værdikatalog for Jyllinge", Roskilde Kommune.

(http://roskilde.dk/sites/default/files/fics/DAG/2377/Bilag/vaerdikatalog_jyllinge.pdf - 27-01-2016)

Gundsø Kommune (1998) "Lokalplan nr. 1.37 – 1b8 Boligområdet Jyllinge Nordmark" Vedtaget 24. juni 1998.

(<http://www.jyllingelund.dk/Documents/lokalplanjyllingenordmark.pdf> - 27-01-2016)

Gundsø Kommune (1990) "Anvendelseskort, Lokalplan nr. 1.27 – 1.B.8 Boligområdet Jyllinge Nordmark" Vedtaget 14. november 1990. (Adgang ved tidsbestilling hos

Nationalsamlingsafdelingen – Luftfoto, Kort og Billeder – Det Kongelige Bibliotek - 27-01-2016)

Roskilde Kommune (2015) "Lokalplan 612 for Jyllinge Nordmark" Vedtaget 25. november 2015.

(http://roskilde.dk/sites/default/files/fics/publ_imported/2237959.PDF - 27-01-2016)

Roskilde Kommune (2015) "Hvidbog - opsamling på offentlig høring af lokalplan 612 og kommuneplantillæg 7 for Jyllinge Nordmark samt tilhørende miljøvurdering" Udgivet 22. oktober 2015.

(http://roskilde.dk/sites/default/files/fics/DAG/2782/Bilag/bilag_1_hvidbog.pdf - 27-01-2016)

Regeringen, december (2012) "Sådan håndterer vi skybrud og regnvand, Handlingsplan for klimasikring af Danmark"

(<http://www.klimatilpasning.dk/media/566642/klimahandlingsplan.pdf> - 27-01-2016)

9.2 Web

Grundloven – retsinformation.dk: 27-01-2016

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=45902>

Ekspropriationsloven – retsinformation.dk: 27-01-2016

<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=176182>

Naturbeskyttelsesloven – retsinformation.dk: 27-01-2016

<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=175785>

Planloven – retsinformation.dk: 27-01-2016

<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=176182>

Det Danske Plansystem – erhvervsstyrelsen.dk: 27-01-2016

<https://erhvervsstyrelsen.dk/hvem-goer-hvad-i-det-danske-plansystem>

Kommuneplanlægning – erhvervsstyrelsen.dk: 27-01-2016

<https://erhvervsstyrelsen.dk/kommuneplanlaegning>

Klimatilpasning.dk: 27-01-2016

<http://www.klimatilpasning.dk/kommuner/vejen-til-klimatilpasning.aspx>

denstoredanske.dk 1: 27-01-2016

[http://www.denstoredanske.dk/Natur_og_miljø/Miljø_og_forurening/Internationale_aftaler,_konventioner_og_foreninger/Klimakonventionen](http://www.denstoredanske.dk/Natur_og_milj%C3%B8/Milj%C3%B8_og_forurening/Internationale_aftaler,_konventioner_og_foreninger/Klimakonventionen)

denstoredanske.dk 2: 27-01-2016

[http://www.denstoredanske.dk/Danmarks_geografi_og_historie/Danmarks_geografi/Sjælland/Jyllinge](http://www.denstoredanske.dk/Danmarks_geografi_og_historie/Danmarks_geografi/Sj%C3%A6lland/Jyllinge)

denstoredanske.dk 3: 27-01-2016

http://denstoredanske.dk/Danmarkshistorien/Landet_blev_by/På_Vestens_vilkår/Foerbrug_og_fritid/Fritid,_ferie_og_egen_bil

roskildenord.dk: 27-01-2016

<http://www.roskildenord.dk/svaerdagergaard/index-filer/Page718.htm>

roskilde.dk 1: 27-01-2016

http://roskilde.dk/sites/default/files/jyllinge_nordmark_-_indkaldelse_til_kap_1a_moede2213037.pdf

roskilde.dk 2: 27-01-2016

<http://roskilde.dk/dagsorden-og-referat/moeder/plan-og-teknikudvalget-05-11-2015-kl-1700>

sn.dk: 27-01-2016

<http://sn.dk/Roskilde/Foerste-klage-over-kystsikring-sendt/artikel/543898>

lovprocesguide.dk: 27-01-2016

<http://www.lovprocesguide.dk/sw779.asp>

Byråds-tv Roskilde Kommune: 27-01-2016

<http://conference.connectedviews.com/Default.aspx?i=roskilde>

vurdering.skat.dk: 27-01-2016

<http://www.vurdering.skat.dk/borger/ejendomsvurdering/Vis.do?POSTNR=4040&VEJKODE=0647&VEJNAVN=SVANEV%C6NGET&KMNR=265&HUSNR=030&BOGSTAV=&ETAGE=&SIDE=&sideNavn=vvej>

9.3 Tv-Indslag

Tv2-Nyhederne d. 15. juli 2015, kl 22:00-22:29

Aftenshowet d. 30. november 2015, kl 19:05-19:21

9.4 Billede til forsiden

http://roskilde.dk/sites/default/files/fics/DAG/2782/Bilag/bilag_2a_kortbilag_3a_matrikler.pdf

9.5 Bilag

Formanden – Kim Boddum (16. november 2015)

Formanden Køreturen – Kim Boddum (16. november 2015)

Grundejeren – Peter Veie Jeppesen (20. november 2015)

Planlæggeren – Lone Plovstrup (10. november 2015)

Politikeren – Peter Madsen (10. december 2015)